

Lauri Sundberg 1102280

Saku Räsänen 1102298

Vinkkejä, viihtyisyyttä ja vuorovaikutusta

Nuorten osallisuus anonyymeissä verkkoyhteisöissä

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Sosionomi (AMK)

Sosiaalialan koulutusohjelma

Opinnäytetyö

2.11.2014

Tekijä(t) Otsikko	Lauri Sundberg ja Saku Räsänen Vinkkejä, viihtyisyyttä ja vuorovaikutusta – Nuorten osallisuus anonyymeissä verkkoyhteisöissä
Sivumäärä Aika	56 sivua + 16 liitettä 2.11.2014
Tutkinto	Sosionomi (AMK)
Koulutusohjelma	Sosiaalialan koulutusohjelma
Suuntautumisvaihtoehto	Sosionomi (AMK)
Ohjaaja(t)	Lehtori Soile Bergström Lehtori Riikka Harju
<p>Nuoret ovat entistä taitavampia tietotekniikan käyttäjiä ja viettävät yhä enemmän ajastaan internetissä. Verkko näyttäytyy nykyisin luontevana paikkana monenlaiselle sosiaaliselle vuorovaikutukselle ja yhteiselle toiminnalle. Harrasteisiin ja vapaa-aikaan liittyvät anonyymit verkkoyhteisöt ovat suosittuja toiminta-alustoja näihin tarkoituksiin. Nuorisotyössä on tunnistettu nuorten omaehtoisen toiminnan merkitys osallisuuden rakenteiden luomisessa. Tästä huolimatta verkkoyhteisöjen toiminnasta on saatavilla melko vähän tietoa sosiaalialan näkökulmasta.</p> <p>Opinnäytetyön tavoitteina oli selvittää, millaisena osallisuus näyttäytyy nuorten kokemuksissa anonyymeissä verkkoyhteisöissä sekä millaisina kyseisen sivuston käyttöön motivoivat tekijät näyttäytyvät nuorten kokemuksissa. Opinnäytetyön toteutettiin kvalitatiivisia eli laadullisia menetelmiä käyttäen. Aineisto kerättiin 13–18 vuoden ikäisille suunnatulla verkkokyselylomakkeella kolmesta eri anonyymistä verkkoyhteisöstä 12 vastaajalta. Aineiston analyysissä on käytetty sisällönanalyysiä.</p> <p>Osallisuuden osalta kysimme verkkokyselylomakkeessa nuorilta kokemuksista, jotka liittyivät hyväksytyksi tulemiseen, verkkoyhteisön turvallisuuteen ja turvattuuteen, vastuun kantamiseen, luottamukseen, ryhmään kuulumiseen, yhteiseen hyvään, saatuihin vastausviesteihin sekä verkkoyhteisöön sitoutumiseen. Nuoria motivoivien tekijöiden osalta kysymykset liittyivät syihin palata sivustolle, sivuston merkitykseen sekä mahdollisiin muutosehdotuksiin.</p> <p>Osallisuuden kokemuksia anonyymeissä verkkoyhteisöissä määrittivät olennaisesti käyttäjän oma osallistuminen, hänen itsestään antama tieto, tieto muista käyttäjistä ja toimintaympäristöstä sekä oman käyttäytymisen säätely. Omaamalla näihin liittyviä valmiuksia, käyttäjän oli mahdollista myös vaikuttaa omiin kokemuksiinsa. Käyttäjät motivoituivat sivustoillaan käymiseen ensisijaisesti omista erilaisista lähtökohdistaan edellytyksenä kuitenkin hyödyn kokeminen. Opinnäytetyön perusteella voidaan arvioida erilaisia mahdollisia verkkonuorisotyön rooleja anonyymeissä verkkoyhteisöissä sekä jatkotutkimuksen aiheita.</p>	
Avainsanat	Internet, nuoret, osallisuus, anonyymit verkkoyhteisöt,

Author(s) Title	Lauri Sundberg and Saku Räsänen Tips, Enjoyment and Interaction – Youth Participation in Anonymous Online Communities
Number of Pages Date	56 pages + 16 appendices 2 November 2014
Degree	Bachelor of Social Services
Degree Programme	Social Services
Specialisation option	Social Services
Instructor(s)	Soile Begström, Senior Lecturer Riikka Harju, Senior Lecturer
<p>The youth are increasingly competent users of information technology and spend an ever-growing amount of time online. Nowadays, the Internet has proven to be a natural setting for a variety of social interactions and shared activities. Anonymous virtual communities which are based around hobbies and leisure activities are popular platforms for these purposes. In youth work, there has been recognition of the importance of youth-based voluntary participation in establishing participatory structures. Regardless, there is little information concerning the functioning of virtual communities from the perspective of social services.</p> <p>The aims of this thesis were to provide information on how participation is realized in the experiences of the youth in anonymous online communities and how motivating factors behind the use of the websites present themselves in these experiences. This thesis has made use of qualitative methods. The study data was collected using an online inquiry directed at users between the ages of 13 and 18 from three different online communities from a total of 12 respondents. The study data has been analyzed using content analysis.</p> <p>Regarding participation we inquired about the experiences of the youth concerning acceptance, security of the online community, bearing responsibility, trust, belonging to a group, common good, received messages and commitment to the online community. From the viewpoint of motivating factors the questions had to do with reasons for returning to the website, the personal meaning of the website and possible suggestions related to changing the website.</p> <p>Experiences of participation in anonymous online communities were essentially defined by the users' activity, the giving of information regarding oneself, information on other users and the community and the regulation of one's own behavior. By having abilities relevant to the aforementioned factors it was possible for the user to affect their own experiences. The users were primarily motivated to visit their websites from their own standpoints, requiring however an experience of related usefulness. Possibilities regarding roles of online youth work in anonymous online communities and further study topics can be assessed based on this thesis.</p>	
Keywords	Internet, youth, participation, anonymous virtual communities

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Opinnäytetyön tarkoitus ja tavoite	2
2.1	Opinnäytetyön aiheen rajaus	2
2.2	Nuorten aktiivinen kansalaisuus ja yhteisöt	3
3	Tutkimusongelma	4
4	Nuorisotyö	4
4.1	Verkossa tehtävä nuorisotyö	5
4.2	Osallisuustyö verkossa	5
5	Yhteistyökumppani	6
5.1	Verken toiveet opinnäytetyön kannalta	7
6	Nuoruus	7
6.1	Nuoruus elämänvaiheena	7
6.2	Nuoruuden kehitystehtävät	8
6.3	Harrastustoiminnan merkitys nuoruudessa	9
7	Osallisuus	10
7.1	Osallisuuden määrittelytapoja	10
7.2	Osallisuuden kokemus	11
8	Verkkoyhteisöt	11
8.1	Mikä on yhteisö?	12
8.2	Verkkoyhteisöt uutena yhteisömuotona	13
8.3	Erilaiset verkkoyhteisöt	14
8.4	Nuoret, verkko ja verkkoyhteisöt	14
8.5	Anonyymit verkkoyhteisöt	15
8.6	Verkossa toimivat keskustelupalstat ja –foorumit	16
9	Opinnäytetyön toteuttaminen	17
9.1	Www.hevostalli.net	17
9.2	Www.konsoliFin.net	19

9.3	Www.kaksoissola.net	20
9.4	Aineistonkeruumenetelmänä kyselylomake	20
9.5	Aineiston analyysi	23
10	Opinnäytetyön tulokset	26
10.1	Hyväksytyksi tuleminen	26
10.2	Verkkoyhteisön turvallisuus ja turvattomuus	27
10.3	Vastuun kantaminen	29
10.4	Luottamus	30
10.5	Ryhmään kuuluminen	31
10.6	Yhteinen hyvä	33
10.7	Omiin viesteihin saadut vastaukset	34
10.8	Sitoutuminen verkkoyhteisöön	35
10.9	Syyt palata sivustolle	36
10.10	Sivustolle annettu merkitys	37
10.11	Verkkoyhteisöä koskevat muutosehdotukset	38
10.12	Osallisuuden kokemukset anonyymeissä verkkoyhteisöissä	39
10.13	Motivoivien tekijöiden näyttäytyminen	42
11	Johtopäätökset	44
12	Opinnäytetyön eettisyys ja luotettavuus	45
12.1	Eettisyys	45
12.2	Luotettavuus	47
13	Pohdintaa	49
13.1	Pohdintaa verkkokyselylomakkeen vastauksista	49
13.2	Verkkonuorisotyön rooleista anonyymeissä verkkoyhteisöissä	50
13.3	Mahdolliset jatkotutkimuksen aiheet	52
	Lähteet	54
	Liitteet	
	Liite 1. Saateviesti verkkoyhteisöön	
	Liite 2. Osallisuuskysely verkkoyhteisöön	
	Liite 3. Hyväksytyksi tuleminen	
	Liite 4. Verkkoyhteisön turvallisuus ja turvattomuus	
	Liite 5. Vastuun kantaminen	
	Liite 6. Luottamus	
	Liite 7. Ryhmään kuuluminen	

Liite 8. Yhteinen hyvä

Liite 9. Viesteihin saadut vastaukset

Liite 10. Sitoutuminen verkkoyhteisöön

Liite 11. Syyt palata sivustolle

Liite 12. Sivustolle annetut merkitykset

Liite 13. Verkkoyhteisöä koskevat muutosehdotukset

1 Johdanto

Nuorisotyössä on tunnistettu nuorten omaehtoisen toiminnan merkitys heidän osallisuutensa vahvistamisessa. Verkko erilaisine sisältöineen näyttäytyy yhä suurempana osana ihmisten, etenkin nuorten arkea ja sisältää runsaasti puitteita erilaisten yhteisöjen muodostumiselle. Nuoruutta elämänvaiheena määrittävät osaltaan vertaisryhmien korostunut merkitys ja erilaiset vapaa-ajan kiinnostuksen kohteet, jotka voivat toimia myös väylänä osallisuuden kokemiselle. Nuorten verkon käytön lisääntyminen ja vapaa-ajan toiminta kohtaavat siten, että verkko mahdollistaa mukana olemisen useissa erilaisissa vapaa-aikaan ja harrastetoimintaan liittyvissä yhteisöissä, joista erilaisiin kiinnostuksen kohteisiin liittyvät keskustelupalstat näyttäytyvät suosittuina.

Tässä opinnäytetyössä olemme pyrkineet tuomaan esiin anonyymeja verkkoyhteisöjä käyttävien 13 – 18 -vuotiaiden nuorten kokemuksia osallisuudesta sekä valottamaan anonyymeja verkkoyhteisöjä osallisuuden kokemusten konteksteina. Lisäksi olemme pyrkineet selvittämään millaiset tekijät motivoivat nuoria toimimaan sivustoilla, joilla verkkoyhteisöt ovat. Keräsimme verkkokyselylomakkeen avulla aineistoa kolmesta eri anonyymistä verkkoyhteisöstä, jotka liittyivät erilaisiin harrastetoimintoihin ja erityisesti nuoria kiinnostaviin sisältöihin ja joiden yhdessä toimi keskustelupalsta tai -foorumi. Kyseiset verkkoyhteisöt olivat www.hevostalli.net, www.konsolifin.net sekä www.kaksoissola.net. Koska opinnäytetyömme on kvalitatiivinen tutkimus, käytimme aineiston analyysissä aineistolähtöistä sisällönanalyysia. Olemme hyödyntäneet lomakkeemme kysymysten asettelussa Tomi Kiilakosken määritelmiä osallisuudesta.

Opinnäytetyömme aihe rajautui yhteistyössä Verke:n eli verkkonuorisotyön valtakunnallisen kehittämiskeskuksen kanssa, joka myös toimi opinnäytetyöprosessiamme tukevana tahona. Verke:n tehtäviä ovat verkon avulla tehtävän nuorisotyön kehittäminen ja nuorten parissa toimivien ammattilaisten palveleminen valtakunnallisella tasolla (Verkkonuorisotyön valtakunnallinen kehittämiskeskus (Verke 2014).

Opinnäytetyömme tulosten valossa voidaan saada näkökulmia nuorisotyön mahdollisiin rooleihin anonyymeissa verkkoyhteisöissä toimimisen suhteen.

2 Opinnäytetyön tarkoitus ja tavoite

Opinnäytetyömme ensisijaisena tarkoituksena on selvittää nuorten kokemuksia liittyen verkkoyhteisöjen toimintaan. Haluamme selvittää, millaisia merkityksiä nuoret itse antavat verkkoyhteisöjen toimintaan osallistumiselle. Kyseisten verkkoyhteisöjen tulee olla nuorten omaan kiinnostukseen ja vapaaehtoisuuteen pohjautuvia. Tässä yhteydessä voidaan ajatella, että verkkoyhteisöt toimivat kohtaamispaikkoina jäsenilleen, joita yhdistää kunkin mukana oleminen yhteisössä heidän omista lähtökohdistaan ja tarpeistaan. Opinnäytetyömme toissijainen tarkoitus on selvittää, minkälaisia osallistumisen motiiveja verkkoyhteisöihin osallistuvilla nuorilla on ja minkälaisia merkityksiä nuoret ylipäätään antavat osallistumiselle.

2.1 Opinnäytetyön aiheen rajaus

Alustavasti pohtiessamme opinnäytetyömme aihetta, rajautui aihepiiriksemme nuoret ja internet. Nuorten verkkoyhteisöt näyttäytyivät meille mielenkiintoisena kontekstina lähestyä nykynuorten käyttäytymistä. Aihe on mielestämme ajankohtainen, etenkin siksi, että nuoret ovat käyttäjinä uudistuvan mediateknologian omaksumisen eturintamassa. Aiemmat mediaan ja nuoriin liittyvät tutkimukset painottuvat nuorisotyön kentälle sekä ovat usein enemmänkin määrällisiä kuin laadullisia. Nuorten internet-käyttäytymisestä on esimerkiksi paljon tilastotietoa, mutta nuorten omiin kokemuksiin liittyvää tietoa on vähän. Mediateknologian kehittymisellä on laajakantoisia vaikutuksia myös nuorten mediakulttuuriin ja tutkimustieto vanhenee suhteellisen vauhdikkaasti.

Tehdessämme tutkimuspohjan kartoitusta, emme löytäneet tietoa siitä, miten nuoret kokevat osallistumisen verkkoyhteisöissä, joissa toimiminen perustuu vapaaehtoisuuteen ja omaan kiinnostukseen.

Osallistumisen voidaan nähdä olevan osallisuuden konkretisoitumista. Osallisuus liitetään nuorista puhuttaessa usein näiden yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen sekä kansalaiskasvatukseen edistämiseen. Osallisuutta voidaan myös ymmärtää teoreettisesti laajemmin. Erään määritelmän mukaan osallisuus koostuu yksilön oikeudesta tietoon häntä koskevista asioista, mahdollisuudesta vaikuttaa niihin ja ilmaista oma mielipiteensä. Sen voi nähdä olevan esimerkiksi yhteisöön liittymistä, siihen kuulumista ja vaikuttamista.

Identiteetin kehittymisen kannalta ovat tärkeitä sellaiset yhteisöt, jotka ovat itselle merkitseviä. (Haltia 2012: 4.)

2.2 Nuorten aktiivinen kansalaisuus ja yhteisöt

Nuorten aktiivinen kansalaisuus on käsite, joka on ollut paljon esillä kansalaisuuskeskustelussa. Nuorisolaissa aktiivinen kansalaisuus määritellään nuorten tavoitteelliseksi toiminnaksi kansalaisyhteiskunnassa (Nuorisolaki 72/2006 § 2). Aktiivisen kansalaisuuden käsite saa kuitenkin erilaisia kuvailuja määritelmistä riippuen. Aktiivinen kansalaisuus voidaan toisaalta nähdä myös toimimisena kansalaisyhteiskuntaa pienemmässä yhteisössä. Tässä yhteydessä aktiivinen kansalaisuus on yhteisen hyvän eteen toimimista, yhteisiin asioihin vaikuttamista, vastuun ottamista näistä asioista sekä osallistumista niiden hoitamiseen. Aktiivisen kansalaisuuden voidaan myös nähdä ilmenevän esimerkiksi poliittisella tasolla, kuten vaaleissa äänestämisenä. (Mikkonen 2011: 6.)

Suurimmalle osalle nuorista perinteinen puoluepolitiikka näyttäytyy liian etäisenä siihen, että se koettaisiin toimivaksi kanavaksi vaikuttaa nuorelle tärkeisiin asioihin. Viralliseen puoluepolitiikkaan osallistumisen sijaan nuorten elämänratkaisuilla, kuten esimerkiksi kulutusvalinnoilla on mahdollisesti poliittista sisältöä. Myös internet tarjoaa mahdollisuuden nuorille löytää ja jakaa informaatiota, ilmaista mielipiteitään ja verkostoitua heitä itseään kiinnostavien aiheiden, kuten myös aktiivisen kansalaisuuden edistämiseen tarkoitettujen palvelujen pohjalta. (Mikkonen 2011:19-25.)

Suoranaista poliittista osallistumista internetin käyttö ei kuitenkaan automaattisesti lisää. On pikemminkin niin, että nuoret, jotka ovat jo valmiiksi kiinnostuneita politiikasta, käyttävät Internetiä keinona poliittiseen keskusteluun. Tässä yhteydessä internet ei ole itsessään ratkaisu poliittisen osallistumisen lisäämiselle (Mikkonen 2011: 36-37.)

Internetin nuorille avaamat kommunikaation mahdollisuudet ovat kaikesta huolimatta merkittävät. Internet laajentaa nuorten kommunikaatiokenttää ja antaa heille mahdollisuuden vuorovaikutukseen muiden nuorten kanssa useissa eri yhteisöissä. Tällä verkostoitumisella ja sosiaalisten suhteiden luomisella voi olla nuorten reaali maailmaan osallistumista vahvistava vaikutus. Voidaan puhua sosiaalisen pääoman lisääntymisestä internetissä tapahtuvan verkostoitumisen vaikutuksesta (Kaivosoja 2010: 11.)

3 Tutkimusongelma

Haluamme opinnäytetyöllämme selvittää millaisia merkityksiä nuoret antavat toiminnalle anonyymeissä verkkoyhteisöissä, joihin osallistuminen tapahtuu nuoren omien halujen ohjaamana. Olemme erityisesti kiinnostuneita siitä, millä eri tavoin nuoret voivat kokea olevansa osallisia anonyymien verkkoyhteisöjen toimintaan sekä mitkä asiat motivoivat nuorta olemaan toiminnassa mukana. Verkkomaailma on yhä enemmän osa ihmisten, etenkin nuorten arkea. Se on myös paikka, joka näyttäytyy nuorille houkuttelevana ja voi antaa näille mahdollisuuden vuorovaikutukseen, ystävyys-suhteiden luomiseen, mielipiteiden ilmaisemiseen sekä palautteen saamiseen omasta toiminnasta muilta nuorilta. Lisäämällä ymmärrystä nuorten osallisuuden kokemuksista verkossa on mahdollista kehittää nuorisotyön tarkoituksia toteuttavaa verkkotoimintaa. Tämä on tärkeää, etenkin koska nuorten osallisuuden kokemuksista verkossa on olemassa rajallisesti tietoa.

Tutkimuskysymyksemme ovat seuraavat:

1. Millaisena osallisuus näyttäytyy nuorten kokemuksissa anonyymeissä verkkoyhteisöissä?
2. Millaisina näyttäytyvät nuorten kokemuksissa tekijät, jotka motivoivat heitä käyttämään sivustoa, jolla verkkoyhteisö on?

4 Nuorisotyö

Finlexin määritelmän mukaan nuorisotyö on nuorten oman ajan käyttöön kohdistuvaa aktiivisen kansalaisuuden edistämistä samoin kuin nuorten sosiaalista vahvistamista, nuoren kasvun ja itsenäistymisen tukemista sekä sukupolvien välistä vuorovaikutusta (Nuorisolaki 2 § 4).

Nuorisotyön voidaan sanoa toteuttavan neljää yleistä tehtävää tai funktiota. Nuorisotyön sosiaalisaatiofunktiossa on kyse nuoren liittämistä kulttuuriin, yhteiskunnan ja lähiyhteisöjen jäseneksi. Personalisaatiofunktiossa on kyse nuoren ohjaamisesta kasvussa yksilöllisyyteen, jossa hän tuntee omat tarpeensa ja pyrkimyksensä. Kasvu omaksi itsekseen edellyttää myös sellaisen ympäristön löytämistä, jossa mahdollistuu omien yksilöllisten

taipumusten mukainen kehitys. Kompensaatiofunktio tarkoittaa sellaisten vaikeuksien ta-
soittamista ja puutteiden korjaamista, joita personalisaatiossa ja sosialisatiossa ilme-
nee. Tähän sisältyvät tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta uhkaaviin tekijöihin vaikuttaminen
sekä kaikkein heikoimmassa asemassa olevien nuorten tukeminen. Nuorisotyön kuuluu
myös vaikuttaa yhteiskunnan taholta nuorille osoitettaviin voimavaroihin sekä niiden
suuntaamiseen, jolloin puhutaan resursointi- ja allokontifunktiosta. Tavoitteena on lisätä
nuorten omaa kyvykkyyttä vaikuttamaan heitä itseään koskevaan päätöksentekoon. (Si-
nisalo-Juha - Timonen 2011:32.)

4.1 Verkossa tehtävä nuorisotyö

Verkossa tehtävä nuorisotyö on 2000-luvulla kehittynyt monimuotoiseksi ja erilaisia sii-
hen liittyviä sovelluksia sekä palveluita on olemassa lukuisia. Nuorisotyön käyttämät me-
netelmät ja työmuodot ovat kehittyneet rinnakkain teknologisen kehityksen kanssa. Nuo-
risotyön kohderyhmä eli nuoret viettävät yhä enemmän aikaa internetissä, mikä tekee
siitä sangen luontaisen toimintaympäristön nuorisotyölle. Verkkonuorisotyön käyttämiä
menetelmiä ovat muun muassa verkkokeskustelu, reaaliaikainen nuorisotyö verkossa
sekä virtuaalinen nuorisotila. (Sinisalo-Juha - Timonen 2011: 23-24.)

Koska verkkonuorisotyöhön liittyvä teknologia, työvälineet ja menetelmät ovat lähes jat-
kuvassa muutostilassa, verkkonuorisotyön käsitteistöltä vaaditaan joustavuutta unohta-
matta kuitenkaan verkkonuorisotyön sitoutumista nuorisotyön perustaan (Sinisalo - Ti-
monen 2011:32). Verkkotyön kehittymisen myötä voidaan tukea nuorten kasvua kohti
itsenäistä aikuisuutta auttamalla häntä löytämään itselleen myönteisiä ja merkityksellisiä
vertaisryhmiä (Kuikka 2011: 37).

4.2 Osallisuustyö verkossa

Osallisuutta ja osallistumista voidaan ohjata verkossa tehtävässä työssä erilaisten jo ole-
massa olevien rakenteiden kautta. Näistä ovat esimerkkejä erilaiset palautejärjestelmät,
viralliset aloitteet sekä äänestäminen. Tämän tyyppiset rakenteet ovat kuitenkin usein
niiden ylläpitämästä valta-asetelmasta johtuen toimintamalliltaan aikuisvetoisia. Näitä

täydentämään tarvittaisiin rakenteita, jotka mahdollistavat toimintaa alhaalta ylös, nuorista itsestään lähtevästi. Osallisuustyötä monipuolistamalla parannettaisiin itse työn onnistumisen kuten myös nuorten erilaisten toimijan roolien omaksumisen mahdollisuuksia. (Kiilakoski- Taiponen 2011: 86.)

Nuorten omaehtoisen toiminnan mukaan ottaminen on noussut verkossa tehtävässä nuorityössä huomion kohteeksi. Nuorten oman toiminnan tukemista on perusteltu sillä, että yhtenä osallisuustyön muotona siitä olisi hyötyä sellaisten osallisuuden rakenteiden luomisessa, jotka toimivat ylhäältä alas. Verkon rooli uusien julkisuuksien ja sosiaalisen kanssakäymisen muotojen luoja on havaittu merkittäväksi. Tarvittaisiin herkkyyttä huomioida uusia muotoutuvia rakenteita ja sopeuttaa toimintaa niihin. Teknologian nivoutuessa entistä tiiviimmin osaksi elämismaailmaa ja teknologian käytön arkistuessa, siitä muodostuu entistä keskeisempi oman kehittymisen väline. Osallisten rakenteiden luomisessa, jotka lähtevät nuorten omasta toiminnasta tulisi voida luovasti hyödyntää yhteisöllisiä verkkotyökaluja kuten vapaita keskustelualustoja, wikejä ja nuorisotyöblogeja. (Kiilakoski - Taiponen 2011: 83, 86.)

5 Yhteistyökumppani

Yhteistyökumppaniksemme valikoitui lyhyehkön etsimisvaiheen jälkeen loppupalvesta 2014 Verke. Verke eli Verkkonuorisotyön valtakunnallinen kehittämiskeskus on yksi opetus- ja kulttuuriministeriön elokuussa 2010 nimeämistä nuorisotyön valtakunnallisista palvelu- ja kehittämiskeskuksista. Verke kuvaa internet-sivuillaan tehtävikseen verkossa ja verkon avulla tehtävän nuorisotyön kehittämisen sekä nuorten parissa toimivien ammattilaisten palvelemisen valtakunnallisella tasolla. Verke pyrkii nuorisotyön toimijoiden osaamisen vahvistamiseen ja rakentamaan tietoa nuorten verkkokulttuurista. Verken toiminnan kohderyhmänä ovat nuorisoalan toimijat ja se pyrkii kehittämään toimintaa tiiviissä yhteistyössä kolmannen sektorin, julkisen sektorin ja kaupallisten toimijoiden kanssa. (Verkkonuorisotyön valtakunnallinen kehittämiskeskus. (Verke 2014.)

5.1 Verken toiveet opinnäytetyön kannalta

Olimme sähköpostitse yhteydessä Verken suunnittelijan kanssa. Yhteydenotto alkoi opinnäytetyömme aiheen kertomisesta ja ideapaperin lähettamisestä hänelle. Tämän jälkeen hän kävi muiden Verkeläisten kanssa ideapaperimme läpi Verken kokouksessa, jossa he pohtivat yhdessä aihettamme ja sitä, mihin suuntaan voisimme edetä.

Pyysimme Verkeltä yksityiskohtaisesti ohjausta muutamaan seikkaan. Näitä olivat muun muassa se, millainen merkitys anonyymeillä verkkoyhteisöillä on verkkonuorisotyön kannalta. Meitä kiinnosti myös tietää, mitä haasteita kyseessä oleviin verkkoyhteisöjen liittyi nuoren identiteettityön kannalta. Haimme myös Verken mielipidettä siitä, voisiko tiedonkeruu nuorten omista osallisuuden kokemuksista hyödyttää verkkonuorisotyön tai etsivän nuorisotyön kenttää.

Käytyään opinnäytetyömme ideapaperin läpi muiden Verkeläisten kanssa, yhteyshenkilömme ilmoitti Verken olevan hyvin kiinnostunut aiheestamme ja että he olisivat mielellään mukana tukemassa opinnäytetyöprosessiamme. Verke ei siis toiminut varsinaisena opinnäytetyömme tilaajana, vaan opinnäytetyöprosessissa avustavana tahona. Yhteyshenkilömme mukaan opinnäytetyömme vahvuus olisi nimenomaan nuorten omien osallisuuden ja verkkoyhteisöihin liittyvien kokemusten, motiivien ja merkityksenantojen tarkastelu. Tällaista näkökulmaa ei yhteyshenkilömme mukaan ollut laadullisessa tutkimuksessa juuri otettu ja se voisi toimia nuorisotyön ja sen verkossa käyttämien työmuotojen kehittämisen apuna.

6 Nuoruus

6.1 Nuoruus elämänvaiheena

Kehityspsykologiassa nuoruus kuvataan lapsuuden ja aikuisuuden väliin sijoittuvana siirtymävaiheena, jonka aikana tapahtuu merkittäviä yksilön kehitystä edistäviä muutoksia. Nuoruudessa tapahtuvaa kehitystä on tapana hahmottaa psyko-fyysis-sosiaalisen (hollistisen) ihmiskäsityksen kautta, sillä fyysisellä kasvulla, ajattelun kehityksellä sekä sosiaalisissa suhteissa tapahtuvilla muutoksilla on myös keskinäisiä vaikutuksia. Kehitystä

ohjaavat osaltaan nuoruusiässä tehdyt valinnat toveripiiriin, harrastusten sekä koulutuksen suhteen ja niillä luodaan pohjaa elämälle aikuisuudessa. (Nurmi & Ahonen & Lyytinen & Lyytinen & Pulkkinen & Ruoppila 2009: 124–125.)

Yhteiskunnassa tapahtuvat muutokset, kuten elinkeinorakenteen muutos, ovat sekä asettaneet uusia vaatimuksia nuoruuden kehitykselle, että vaikuttaneet siihen, miten nuoruus määritellään ajanjaksona. Nuoruuden eri ilmiöiden tarkastelun selkeyttämiseksi nuoruus voidaan jakaa varhaisnuoruuteen (n. 11-14 -vuotiaat), keskinuoruuteen (n. 15-18 -vuotiaat) sekä myöhäisnuoruuteen (n. 19-25 -vuotiaat) (Aaltonen & Ojanen & Vihunen & Vilén 2003 :18). Nuoruuden voidaan nykyisin katsoa kattavan peräti useamman vuosikymmenen mittaisen ajanjakson riippuen siitä, minkä kriteerien kautta sitä tarkastellaan. Keskeiset aikuisuuden roolien omaksumiseen liittyvät elämäntapahtumat, kuten lasten hankkiminen ja työelämään siirtyminen ovat enenevästi siirtyneet myöhemmälle ajalle samalla, kun puberteetin alkaminen on aikaistunut. (Nurmi ym. 2009: 124-125.)

Ikätovereiden merkitys korostuu nuoruudessa aikaisempia kehitysvaiheita voimakkaammin. Tämä on yhteydessä nuoruudessa lisääntyvään itsenäisyyden ja autonomian määrään, mikä toisaalta kuvaa myös muutosta nuoren ja vanhempien välisessä suhteessa. Perheen ja vanhempien merkityksen jatkuessa lapsuudesta varhaisnuoruuteen heidän ja nuoren välisessä vuorovaikutuksessa korostuu vastavuoroisuus. (Nurmi ym. 2009: 130.)

6.2 Nuoruuden kehitystehtävät

Eri elämänkaaripsykologiset teoriat selittävät eri tavoin ihmisen kehitystä ikävaiheesta toiseen sekä kehityksen eri vaiheissa kohdattavia kehityksen kannalta tärkeitä haasteita. Termiä kehitystehtävä käytetään kuvaamaan yhteiskunnan odotusten mukaisia kehitysvaihekohtaisia tavoitteita, joita yksilön tulisi saavuttaa (Aaltonen ym. 2003: 19). Ihmisen koko elämänkaaren käsittävä Erik H. Eriksonin psykososiaalinen kehitysteoria mallintaa yksilöllisyyden eli identiteetin kehitystä. Teorian mukaan ihmisen psykososiaalinen kehitys jakautuu kahdeksaan eri vaiheeseen, joista jokaisessa yksilö kohtaa kyseisen ikävaiheen kehitystehtäviä. Kehitystehtävien kohtaamisesta aiheutuu kehityksen etenemisen kannalta tarpeellisia konflikteja, jotka synnyttävät yksilössä uusia kykyjä ja valmiuksia. Kehitys eri vaiheissa tapahtuu eri sosiaalisissa järjestelmissä kuten perhe, koulu ja työpaikat. (Dunderfelt 1999: 242-244.)

Eriksonin psykososiaalisen kehitysteorian mukaan sisäiset voimat ja voimistuva yksilöllisyyden tunne herättää yksilön etsimään itseään. Nuoruudessa yksilö toteuttaa tätä tarvetta erilaisten roolien kokeilulla. Toisaalta yhteiskunnan asettamat haasteet ja vaatimukset pakottavat yksilön tekemään tulevaisuutta koskevia valintoja ja päätöksiä. Nuoruuden kehitystehtävä, yksilöllisen identiteetin muodostaminen, ei voi täytyä ilman, että yksilö kokee jonkinasteista kehitykselle välttämätöntä roolihajaannusta ja epävarmuutta. (Dunderfelt 1999: 247.)

Nuoruuden kehityskriisin ratkaisun tuloksena yksilö kykenee saavuttamaan itselleen sopivan identiteetin ja tuntemaan sisäistä yhtenäisyyttä. Valinnan pakosta aiheutuvien kriisien ratkaiseminen eri elämänalueilla näkyy sitoutumisena joihinkin valintoihin. Kehitystehtävien lisäksi tulisi tarkastella nuoren itsensä asettamia tavoitteita sekä niiden suhdetta lähiympäristön ja yhteiskunnan vaatimuksiin. (Aaltonen ym. 2003: 19, 80.)

Nuoruudessa identiteetin kehitykseksi on kutsuttu myös sitä prosessia, jossa tavoitteiden eteen työskennellessä ympäristöstä saatu moninainen palaute luo pohjaa nuoren käsitykselle itsestään. Identiteetin kehitys on yhteydessä muutokseen minäkuvan kehityksessä ja ajattelussa. Nuoren oman itsensä määrittelyssä korostuu yleisen tason kuvaukset konkreettisen toiminnan kuvauksen sijaan samalla kun minäkuva sisällöissä tapahtuu integroitumista. Yleisluonteiset asiat, kuten ulkonäöstä saatava palaute sekä hyväksyntä toveripiirissä määrittävät nuoren minäkuvaa oleellisesti. (Nurmi ym. 2009: 142-143.)

6.3 Harrastustoiminnan merkitys nuoruudessa

Nuorille vapaa-aika on erilaisten taitojen, toimintapätevyyksien, arvojen ja arvostusten kehittämisen maailma. Erilaiset harrastukset muodostavat nuorelle huomattavan epävirallisen oppimiskentän. Nuoret oppivat vapaa-aikanaan monia erilaisia tekniikoita ja taitoja, jotka liittyvät näiden harrastuksiin. Nuorilta kysyttäessä heidän harrastuksille antamistaan merkityksistä, nämä tuovat esille muun muassa sosiaaliseen toimintaan liittyviä taitoja, kuten keskustelu- ja vuorovaikutustaidot, ryhmässä toimimisen ja toisten ohjaimisen harjoittelun sekä itsenäistymiseen ja oman elämän hallinnan kehittymiseen liittyvät taidot. Muita tärkeitä taitoja ovat myös kuntoilu, rentoutuminen, ajankäytön organi-

sointi, oman esiintymisvarmuuden kehittyminen sekä muiden tiedonlähteiden käytön oppiminen. Nuorten harrastukset antavat heille aineksia oman arvomaailman rakentamiseen. Monet nuoret kokevat oppineensa harrastustoiminnan kautta toimimaan erilaisten ihmisten kanssa. Osa nuorista kertoo oppineensa vastuullisuutta ja suvaitsevaisuutta erilaisia kulttuureja sekä erilaisuutta kohtaan. Harrastukset ovat koulun ja vanhempien ohella yhä merkittävämpi kasvattava tekijä. (Aaltonen ym. 2003: 205-206.)

7 Osallisuus

7.1 Osallisuuden määrittelytapoja

Osallisuus on käsitteenä laaja-alainen, ja sen monet eri määritelmät ovat yhteydessä eri tapoihin tarkastella yksilön ja yhteisön tai yhteiskunnan välistä suhdetta. Osallisuus (engl. *social engagement* tai *inclusion*) viitaten yksilön kiinnittymiseen johonkin yhteisöön sisältää normatiivisen latauksen. Ideaalisesti yhteisöön kiinnittymiseen sisältyisi myös vaikuttamista tai mukanaoloa sellaisissa prosesseissa, joita yhteisö kokee tärkeäksi. Osallisuuden käsite on kuitenkin koko ajan muuttunut toiminnallisempaan suuntaan sen yleistä sosiaalista kiinnittymistä kuvaavasta alkuperäisestä luonteesta. (Anttiroiko 2003: 16–17.)

Osallisuuden määrittelyssä on käytetty monesti apuna erilaisia rinnakkaiskäsitteitä kuten osallistuminen ja valtaistuminen (Anttiroiko 2003: 17). Määrittelyssä tai rajaamisessa on hyödynnetty myös käsitteitä, joiden avulla kuvataan eräänlaisia osallisuuden vastakohtia tai asioita, joita osallisuus ei ainakaan ole. Näitä ovat esimerkiksi vieraantuminen, osattomuus, syrjäytyminen ja välinpitämättömyys (Kiilakoski 2007: 11).

Nuorisotutkija Tomi Kiilakoski on esittänyt kaksi erityistä, yksilön näkökulmaa korostavaa määritelmää osallisuudelle. Ensimmäisessä määritelmässä osallisuudella tarkoitetaan *oikeutta omaan identiteettiin ja arvokkuuteen osana perhettä (tai sitä muistuttavaa yksikköä), ryhmää, yhteisöä, yhteiskuntaa tai ekosysteemiä*. Määritelmässä korostuu ryhmän tai yhteisön turvallisuus ja sisäiset mahdollisuudet sekä yksilön hyväksytyksi tuleminen sellaisena kuin hän on viiteryhmässä, johon hän kuuluu. (Kiilakoski 2007: 13.)

Toisessa määritelmässä osallisuus *on todellisen vastuun kantamista ja saamista oman, toisten ja koko yhteisön toimintakyvystä. Se on sitoutumista toimintaan yhteisten asioiden parantamiseksi.* Määritelmä täydentää ensimmäistä korostaen yksilön vastuuta. Vastuun kantaminen kuitenkin edellyttää yhteisön luottamusta yksilöön ja hänen toimijuutensa kunnioittamista. (Kiilakoski 2007:14.)

7.2 Osallisuuden kokemus

Nuoriso- ja osallisuustutkija Anu Gretschel on väitöskirjassaan Kunta nuorten osallisuusympäristönä tutkinut kuntaorganisaation toimintatapojen vaikutuksia nuorten osallisuuteen kuntien osallisuushankkeiden kontekstissa. Hän on määritellyt osallisuuden nuorten tiedoista, tarinoista ja heidän käyttämistään paikallisista puhetavoista paljastuvana tunteena. Gretschelin mukaan osallisuuden tunteessa yhdistyvät sekä tunne että kompetenssi, jolloin sitä kuvaamaan voidaan käyttää voimaantumisen ja valtautumisen käsitteitä. (Gretschel 2002: 90–91 ; Kiilakoski 2007:13.)

Osallisuuden vahvasta kokemuksellisesta ulottuvuudesta johtuen sen toteutumista ei voida arvioida tarkastelemalla pelkästään jotain käytännön toimintaa. Keskeisessä asemassa ovat yksilön tunne yhteisön jäsenyydestä ja omista vaikutusmahdollisuuksistaan yhteisössä. Tämä ns. tunne osallisuudesta tai osallisuuden kokemus tuottaa edelleen ympäristöön vaikuttamisen ja sen osana olemisen halua. (Kiilakoski 2007: 11.) Laajempänä käsitteenä osallisuus ei kuitenkaan sulje ulkopuolelleen sellaisia olemisen muotoja, jotka eivät sisällä aktiivista toimintaa (Anttiroiko 2003: 16–17).

8 Verkko yhteisöt

Tietokoneiden ja internetin saapuminen arkisempaan vapaa-ajan käyttöön on tuonut yhdessä tekemiselle ja yhteisöllisyydelle uusia muotoja. Koneiden ja yhteyksien yleistyttyä verkossa toimiminen, sen lähtökohdat sekä motiivit ovat moninaistuneet. (Heinonen 2008: 59.)

Espanjalainen sosiologi Manuel Castells pohdiskelee kirjassaan *The Internet Galaxy* internetin vaikutuksia ihmisiin, yhteisöihin ja yhteiskuntaan. Yhtäältä internetin avulla muodostettujen virtuaaliseen kommunikaatioon pohjautuvien yhteisöjen on nähty johtavan historiallisen paikallisuuden ja sosiaalisuuden prosessin kulminoitumaksi: uudet valikoidut sosiaalisten suhteiden mallit korvaavat alueeseen sidotut inhimillisen vuorovaikutuksen muodot. Toisaalta internetin kritiikot uskovat, että internetin leviäminen johtaa sosiaaliseen eristyneisyyteen, perhe-elämän sekä sosiaalisen vuorovaikutuksen katoamiseen samalla kun kasvottomat yksilöt harjoittavat sattumanvaraista sosiaalista kanssakäymistä ja hylkäävät tosielämän kasvotusten tapahtuvan vuorovaikutuksen. Voidaan kuitenkin pohtia, onko tässä kyse kuvitteellisesta kahtiajaosta idealisoidun yhteisöllisen menneisyyden ja pelätyn vieraantuneen tulevaisuuden välillä. Kaiken kaikkiaan todistusaineisto ei esitä, että internetin käyttö johtaisi alentuneeseen vuorovaikutukseen sekä suurempaan sosiaaliseen eristyneisyyteen. Joissain tapauksissa on kuitenkin mahdollista, että internet voi toimia korvaajana muille sosiaalisille aktiviteeteille. (Castells 2001: 116, 124–125.)

8.1 Mikä on yhteisö?

Yhteisö on laaja-alainen käsite, jonka merkityksestä ei vallitse yksimielisyyttä. On myös muistettava, että käsitykset yhteisöstä sekä yhteisöllisyydestä muovautuvat pitkälti niiden määrittelijän kokemuksen ja taustan mukaan ja että ne yksilötasolla koetaan suuressa määrin henkilökohtaisista lähtökohdista. (Heinonen 2008:94.)

Yhteisölle on ominaista oma identiteetti sekä sen jäsenten kokemus kuulumisesta johonkin. Myös yksilöllisyys voidaan täten nähdä yhteisöllisenä hahmottuvana prosessina. Yksilön näkeminen täysin yhteisöstä erillisenä toimijana on harhallista, sillä synnymme yhteisöihin ja myös kasvamme niissä. Yksilöllinen minuutemme on yhteisön kautta määrittyvää sekä muuttuvaa. Yhteisöt puolestaan muokkaantuvat ja ilmentyvät yksilöllisen toiminnan pohjalta. Yksilöä ympäröivät yhteisöt myös tulkitsevat sekä muokkaavat yksilöllistä toimintaa. Yhteisö voidaan näin nähdä prosessina, joka ilmenee yksilöjen osallistumisena yhteisöön näiden omien tekojen kautta. Näin yhteisö on sitä, mitä yksilöt tekevät voidakseen olla yhteisön osana ja siitä osallisina. Yhteisöissä on läsnä jännite kontrollin ja yllätyksellisyyden välillä - ne voivat muotoutua yllättävästi ja äkillisesti toisenlaisiksi.

Yhteisöjä tarkastellessa onkin muistettava niiden eläväisyys ja muutoksellisuus. Yhteisöissä oleva kontrollin ja muutoksen jännite luo niissä oleville yksilöille erilaisia valtuuksia, mahdollisuuksia, velvoitteita ja asemia, jotka voivat erilaisissa tilanteissa muuttua äkillisesti toisenlaisiksi. Sama yhteisö voi kohdella jäseniään eri tavoilla ja tuottaa näin yksilöille erilaisia kokemuksia. (Heikkilä - Hyyppä - Puutio 2009:9.)

8.2 Verkko yhteisöt uutena yhteisömuotona

Internetin maailmanlaajuisen suosion leviäminen on luonut useita ennenkuulumattomia ilmiöitä. Yksi esimerkki näistä ilmiöistä ovat verkko yhteisöt, tai virtuaaliset yhteisöt. Yhteisöjä on joskus ajateltu ainoastaan maantieteellisistä termeistä, kuten naapurustosta tai kaupungista käsin. Nykyisin yhteisöt voivat muodostua virtuaalisesti maantieteellisestä sijainnista huolimatta ja yksilöiden oman mielenkiinnon pohjalta. Internetissä toimivat yhteisöt ovat monestakin syystä merkittäviä internetin olemassaololle. Kaupallisesti ajateltuna ne ovat suhteellisen uusi ja mahdollisesti hyvin tuottoisa markkinointikanava yrityksille. Tämän lisäksi ne voivat toimia merkkiuskollisuuden edistäjinä yritysten brändeille. Kaikkein tärkein syy internetissä toimiville yhteisöille on kuitenkin ihmisten muuttumaton tarve ihmissuhteille, joiden syntymiseen internet tuo uuden ympäristön. (Yoo - Suh - Lee 2002.) On myös otettava huomioon, että vaikka virtuaaliyhteisöissä on usein taustalla kaupallisia sekä populaarikulttuurisia tekijöitä, muokkaavat yksilöt näitä alkuperäisiä taustoja tavalla, joka parhaiten sopii heidän omiin tarkoituksiinsa (Heinonen 2008: 94).

Kirjassaan *The Psychology of the Internet* Patricia Wallace pohtii internetin vaikutusta ryhmäytymiseen ja ryhmien väliseen polarisaatioon. Wallacen mukaan ihminen voi olla internetissä taipuvaisempi ryhmäytymiseen kuin sen ulkopuolella sen vuoksi, että internetissä yksilön maantieteellisestä sijainnistaan riippumatta on niin helppoa löytää muita, jotka jakavat saman näkemyksen tai mielipiteen johonkin tiettyyn asiaan. Tämän vuoksi ryhmien välinen polarisaatio erilaisiin ääriryhmiin voi internetissä olla hyvin voimakasta, ihmisen kokiessaan oman mielipiteensä yhä oikeammaksi huomattessaan, että on muitakin, jotka jakavat sen. Internetissä toimivat yhteisöt tuskin olisivat olemassa ilman ihmisten halua mukautua ja kokea ryhmään kuulumista. Internet -ryhmissä vallitseva tasapaino voi kuitenkin olla hyvin ohutta ja heikkoa, sillä internetissä ei ole yhtä vahvoja

tai samanlaisia ryhmän tasapainoisuuteen vaikuttavia tekijöitä kuin todellisessa elämässä. (Wallace 2001: 79.)

8.3 Erilaiset verkkoyhteisöt

Nykyisin virtuaalisia vapaa-ajan yhteisöjä on lähes lukematon määrä, nettiin syntyessä jatkuvasti uusia yhteisöjä samalla kun vanhoja poistuu käytöstä. Tietyn yhteisön jäsenet saattavat muuttaa muihin yhteisöihin ja vanhan yhteisön entisiin tiloihin saattaa muodostua uusien jäsenien kautta kokonaan uusia yhteisöjä. (Heinonen 2008: 64.)

Ulla Heinonen jakaa kirjassaan Sähköinen yhteisöllisyys verkkoyhteisöjen toiminnan kahteen erilaiseen yhteisötyyppiin sen mukaan, mitkä yhteisöjen motiivit ja lähtökohdat ovat. Ensimmäinen näistä tyypeistä ovat vapaa-ajan verkkoyhteisöt ja toinen työelämän ja koulutuksen verkkoyhteisöt. Vapaa-ajan verkkoyhteisöt perustuvat yksilön omiin valintoihin sekä vapaaehtoisuuteen, kun taas työelämän ja koulutuksen verkkoyhteisöt perustuvat ennalta laadittuihin sopimuksiin ja velvoitteeseen. Heinonen tarkoittaa virtuaalisilla vapaa-ajan yhteisöillä verkossa olevia tiloja, joissa ihmiset viettävät vapaaehtoisesti aikaa omilla, toisistaan mahdollisesti poikkeavilla motiiveilla. Heinonen jakaa vapaa-ajan verkkoyhteisöt useampiin alatyyppiin joita ovat: 1. peliyhteisöt, 2. virtuaaliset leikkikodit, 3. seuranhakuyhteisöt, 4. virtuaaliset kriisiyhteisöt, 5. harrastusyhteisöt, 6. faniyhteisöt sekä 7. vertaisyhteisöt. (Heinonen 2008: 61–64.)

Näistä edellä mainituista yhteisöistä olemme valinneet opinnäytetyömme kohteeksi harrastusyhteisöt. Heinosen mukaan virtuaalisille harrastusyhteisöille, kuten useimmille muillekin vapaa-ajan yhteisöille on tunnuksenomaista niiden jäsenten anonymiteetti. Virtuaaliyhteisöt tarjoavat näin jäsenilleen mahdollisuuden näyttäytyä keskenään tasavertaisina verkon ruumiittomuudessa. (Heinonen 2008: 76.)

8.4 Nuoret, verkko ja verkkoyhteisöt

Nuoret ovat ottaneet verkon luontevaksi osaksi toimintaansa ja suuri osa nuorten elämään liittyvistä asioista hoidetaan sujuvasti verkon välityksellä. Internetissä muun muassa ystävystytään, tutustutaan uusiin ihmisiin, seurustellaan sekä kilpaillaan peleissä

joukkueina. Verkko toimii paitsi sisällön välittäjänä, myös nuorisokulttuurien synnyttäjänä sekä ylläpitäjänä. Verkossa nuori voi saada tukea omalle kasvulleen sekä positiivisia kokemuksia. Verkon voidaankin nähdä toimivan jatkeena sille sosiaaliselle ympäristölle, missä nuoret kasvavat kohti aikuisuutta. Verkkosisällöt ja niiden vaikutukset nuoriin näkyvät nuorten reaalimaailman toiminnassa ja käyttäytymisessä, hyvässä sekä pahassa. Jotta nuoria pystytään tukemaan, kasvattajien tulisi myös tietää enemmän nuorten maailman kytkeytymisestä verkkoon. (Tuuttila 2011: 161.)

Nuorten internetin käytöstä tehdyssä kansainvälisessä tutkimuksessa vertailtiin Japanin, Espanjan ja Iso-Britannian nuorten suhdetta internetiin ja internet -yhteisöihin. Tutkimuksen mukaan pelit, sosiaaliseen vuorovaikutukseen perustuvat internet -sivut ja muut internet -ympäristöt tulisi nähdä olennaisina konteksteina nykypäivän nuorten sosialisointia ja identiteetin muodostuksen kannalta. Verkossa tapahtuvilla aktiviteeteilla on todistettu olevan sosiaalisten suhteiden määrää sekä kommunikaation mahdollisuuksia lisääviä vaikutuksia. Tutkimuksen internet -yhteisöistä ovat osoittaneet, että niiden avulla osallistujat voivat luoda vahvoja keskinäisiä suhteita. Ryhmiä ja yhteisöjä voidaan tarkastella paitsi yhteiskunnallisina rakennneosina, myös tärkeinä kiinnekohtina yksilön elämässä. Yksilöt pyrkivät ymmärtämään sosiaalista ympäristöään luokittelemalla itsensä sekä muut ryhmiin, joita voidaan asettaa toistensa vastakohtiksi. Viimeaikoina perinteisten vertaisryhmien rinnalle ovat nousseet niin kutsutut tietokonevälitteiset yhteisöt tai virtuaaliset yhteisöt. (Lehdonvirta - Räsänen 2010: 1-3.)

8.5 Anonyymit verkkoyhteisöt

Toisin kuin ohjatussa ympäristössä, kuten esimerkiksi verkkonuorisotyön yhteydessä toimivissa verkkoyhteisöissä, anonyymeissä verkkoyhteisöissä ei ole takeita siitä, että käyttäjä kokee tulevansa hyväksytyksi ja välttyy syrjinnältä. Verkkoyhteisöjen turvallisuusvuorovaikutusympäristönä ei ole taattu ja ne voivatkin vaikuttaa sekä suotuisasti että haitallisesti nuoren kokemukseen.

Ulla Heinosen mukaan yksi vahvimmin vaikuttavista motiiveista virtuaaliyhteisöissä liikkumiseen on se, että yksilön ei tarvitse ottaa vastuuta niissä muodostuvista suhteista. Sitoutumattomuus luo yhteisön jäsenille illuusiota leikinomaisuudesta ja keveydestä,

eräänlaisesta ihmissuhdepelistä. Heinosen tekemien virtuaaliyhteisöjä koskevien tutkimusten mukaan on myös tyypillistä, että verkossa liikkuvat henkilöt vierailevat useammassa kuin yhdessä yhteisössä. (Heinonen 2008: 66-67.)

Myös yhdysvaltalaisen psykologin Patricia Wallacen mukaan anonymiteetti tai illuusio anonymiteetistä on oleellisen tärkeä ihmisen internet -kokemukseen vaikuttava tekijä. Kun ihmiset olettavat, että heidän internetissä tekemiä tekojaan ei voida yhdistää heihin henkilökohtaisesti, on heillä taipumus tulla tavallista riippumattommaksi sosiaalisista toimintatavoista tai pidäkkeistä. Tämä voidaan nähdä hyvin positiivisena asiana, esimerkiksi silloin kun anonymiteetti antaa ihmisille mahdollisuuden keskustella heidän vaikeista henkilökohtaisista ongelmistaan, kokeilla erilaisia poikkeuksellisia ideoita tai erilaisia identiteettejä. Anonymiteetti voi usein kuitenkin myös päästää valloilleen aggressiivista käyttäytymistä, ihmisten uskoessa, että he eivät joudu vastaamaan teoistaan. (Wallace 2001: 125, 240.)

8.6 Verkossa toimivat keskustelupalstat ja –fooromit

Verkosta on löydettävissä nykyisin laaja kirjo erilaisia keskusteluryhmiä, jotka voivat liittyä esimerkiksi vapaa-ajan harrasteisiin tai jonkin kaupallisen tahon toimintaan. Palvelumuodon suosioon on vaikuttanut osaltaan aiempaa parempi saavutettavuus: Nykyisin kenellä tahansa on mahdollisuus perustaa verkkoon oma keskustelupalsta haluamastaan aiheesta. (Haasio 2008: 193.)

Pääpiirteisesti verkon keskustelupalstat jakautuvat kahteen kategoriaan. Yleisillä, kaikille avoimilla keskustelupalstoilla käyttäjiltä ei vaadita kirjautumista, eikä vastaavasti erillistä rekisteröitymistä palvelun käyttäjäksi viestien kirjoittamiseen ja lukemiseen. Kokonaan tai osin suljetuilla keskustelupalstoilla rekisteröityminen ja kirjautuminen ovat välttämättömiä viestien lähettämiseksi ja joissain tapauksissa myös viestien lukemiseksi. Kirjautumisvaatimuksen tarkoituksena on pitää yllä palvelun asiallisuutta. (Haasio 2008: 194–195.)

Tässä opinnäytetyössä käyttämämme anonyymin verkkoyhteisön käsite kattaa sekä yleiset kaikille avoimet keskustelupalstat että kokonaan tai osin suljetut sellaiset. Molemmissa tapauksissa käyttäjälle on suotu anonymiteetin mahdollisuus, sillä hän toimii keskusteluryhmässä nimimerkillä, oli se vaihtuva tai samana pysyvä.

9 Opinnäytetyön toteuttaminen

Opinnäytetyömme toteuttamisprosessi lähti liikkeelle sellaisten anonyymien verkkoyhteisöjen etsimisestä, jotka näyttäytyivät aiheemme ja aineistonkeruun kannalta sopivilta. Etsimme internetistä hakukoneiden avulla keskustelufoorumeja tai -palstoja sisältäviä sivustoja, jotka pohjautuvat erilaisiin kiinnostuksen kohteisiin ja harrasteisiin. Tarkastelimme näiden yhteisöjen keskustelun yleistä aktiivisuutta sekä sitä, missä ajassa keskusteluja ilmeni. Tämän jälkeen pyrimme sivustoilla näkyvissä olevan tiedon puitteissa tarkastelemaan niiden erilaisia käyttäjäkuntia määrittäviä ominaisuuksia, kuten käyttäjien ikäjakaumaa, määrää ja sukupuolijakaumaa sekä myös sivuston sisältämän keskustelualueen mahdollisuuksia kyselylomakkeen lähettämiseen. Saadaksemme alustavasti näitä tietoja olimme tarvittaessa myös yhteydessä sähköpostitse sivustojen ylläpitoon. Sivuston näyttäytyessä sopivalta, pyysimme ylläpidolta lupaa kyselyn toteuttamiseen sivustolla.

Lähetimme lomakkeemme viiteen eri verkkoyhteisöön, joiden ylläpidolta olimme saaneet luvan toteuttaa kysely. Vastauksia lomakkeeseemme kertyi yhteensä 17 kappaletta neljästä eri verkkoyhteisöstä. Osa vastanneista ilmoitti iäkseen luvun, mikä saattoi ylittää alkuperäisen 17 vuoden ikärajamme usealla vuodella – iäkkäin kyselyymme vastannut henkilö oli 61 vuoden ikäinen mies. Katsoimme saatujen vastausten lukumäärän perusteella aiheelliseksi hyväksyä aineistoksi myös sellaiset vastaukset, joiden yhteydessä ilmoitettu ikä oli 18 vuotta. Jätimme lopullisen aineiston ulkopuolelle vastaukset tästä ylöspäin sekä kaksi kappaletta vastauksia kohdejoukon ikärajojen sisällä, joissa vastaaja oli vastannut lyhyesti ja epäinformatiivisesti vain muutama kysymykseen tai jättänyt vastaamatta lähes koko lomakkeeseen. Opinnäytetyömme kannalta käyttökelpoisia vastauksia kertyi yhteensä 12 kolmesta eri verkkoyhteisöstä: Www.hevostalli.net, Www.konsoliFin.net sekä Www.kaksoissola.net.

9.1 Www.hevostalli.net

Www.hevostalli.net on Hevostallinet Oy:n omistama palvelu, joka on suunnattu hevos-harrastajille sekä hevosten parissa työskenteleville ihmisille. Sivuston yhteyteen kuuluvat keskustelufoorumi, tietoja eri talleista, kilpailuista ja leireistä, markkinapalsta sekä

osuus, johon on koottu erinäisiä alennuskuponkeja erilaisiin verkkokauppoihin.

Hevostallin keskustelufoorumi on jaettu 16 erilaiseen alueeseen, jotka on lajiteltu sen mukaan, millaisista aiheista niissä on ohjattu keskustelemaan. Suosituimpia alueita ovat seniorialue, yleinen keskustelu, ratsastus ja raviurheilu. Edellä mainitut alueet ovat hyvin aktiivisia. Yleisessä keskustelussa suositut keskustelunaiheet liittyvät seurusteluun, ka-verisuhteisiin, opiskeluun, perhe-elämään, harrastuksiin sekä terveyteen. Opinnäyte-työmme teon aikana yleisessä keskustelussa aloitettiin 50–70 uutta keskustelua päi-vässä ja yhteen keskusteluun kirjoitettujen viestien määrä vaihteli asteikolla 0-100.

Hevostalli.netin keskusteluihin osallistutaan nimimerkillä ja käyttäjä voi kirjoittaa uuden nimimerkin jokaisen viestinsä yhteydessä. Sivustolla ei ole koskaan ollut rekisteröintiä. Ylläpito toteaa tämän olevan eräs sivuston suurimmista voimista mutta samalla myös heikkouksista ja että tähän on useampi syy. Ensinnäkin ylläpidon vuonna 2003 teke-mässä käyttäjien mielipiteen mittauksessa ylivoimainen enemmistö käyttäjistä vastusti rekisteröitymistä. Toiseksi ylläpito katsoo rekisteröimättömyyden olevan eduksi foorumin ryhmädynamiikalle sekä elinvoimaisuudelle ja että se madaltaa kirjoitteluun mukaan liittymisen kynnystä ja uusien jäsenten osallistumista foorumin toimintaan. Tämä myös estää suurempaa ryhmäytymistä sekä yhteisön degeneroitumista. (Hevostallinet Oy 2014.)

Hevostallin foorumeilla ei ole luettavissa minkäänlaisia yleisiä käyttäytymissäantöjä. Si-vuston usein kysytyjen kysymysten -osiossa kuitenkin mainitaan eräitä foorumeilla käyt-täytymiseen liittyvää seikkaa. Niin kutsutut "inside-keskustelut" eli ainoastaan muuta-man käyttäjän väliset keskustelut ovat kiellettyjä, sillä ne hidastavat Hevostalli.net.in pal-velinta. Käyttäjät voivat myös joutua sivuston "mustalle listalle", mikäli ylläpito katsoo, että he ovat osallistuneet liialliseen häiriköintiin. Sivustolla on kaksi "mustaa listaa", joista ensimmäiselle voi joutua väliaikaisesti, enimmillään seitsemäksi päiväksi. Toiselle listalle joutuminen on useimmiten pysyvää ja sinne joutuu, mikäli ylläpito katsoo käyttäjän joko häiriköivän jatkuvasti tai kirjoittavan selkeästi rikollista tekstiä. "Mustalle listalle" joutumi-nen tapahtuu käytännössä siten, että ylläpito estää tietyltä IP-osoitteelta pääsyn sivus-tolle. Sama "mustalle listalle" joutunut henkilö voi kuitenkin helposti vaihtaa tietokonetta ja jatkaa siten häiritsevää käyttäytymistä anonymiteetin suojin. Poikkeuksellisissa ta-pauksissa, kuten rikollisissa kirjoituksissa Hevostalli.netin ylläpito voi selvittää nimimer-kin suojin kirjoitetun viestin kirjoittajan henkilöllisyyden. Hevostalli.net osallistaa myös käyttäjiään tietynlaiseen käyttäytymisen vertaisvalvontaan. Jokaisen foorumille lähetetyn

viestin lopussa on linkki, jonka avulla käyttäjä voi ilmoittaa ylläpidolle häirikköviestistä. Ylläpito kertoo lukevansa kyseiset ilmoitukset noin kahden tunnin viiveellä. (Hevostallinet Oy 2014.)

9.2 Wwww.konsoliFin.net

KonsoliFIN on Suomen suurin harrastajavoimin ylläpidetty videopelien ja elektronisen viihteen yhteisösivusto, joka on kasvanut tasaisesti vuonna 2000 perustetusta PS2FIN-sivustosta ja on nykyisin Suomen suosituin konsolipelaamisen verkkoyhteisö. Sivusto tarjoaa alan harrastajille maksutonta ja ajankohtaista tietoa niin konsolipeleistä kuin DVD-elokuvistakin. (KonsoliFin 2014.)

KonsoliFin:in keskustelufooromit ovat päivittäiseltä käyttäjämäärältään aktiivisia. KonsoliFin:in keskustelufoorumeja voi lukea kuka tahansa, mutta kaikenlaiseen muuhun osallistumiseen edellytyksenä on, että käyttäjä rekisteröityy foorumin jäseneksi luomalla käyttäjäprofiilin sivustolle. Tällöin käyttäjän on mahdollista muun muassa aloittaa oma ketju eli keskusteluaihe, vastata muiden ketjuihin ja lähettää yksityisviestejä muille käyttäjille. KonsoliFINin suosio ja kasvu ovat aiheuttaneet myös ajoittaista häiriköintiä ja keskustelutason laskua foorumeilla.

Näitä lieveilmiä on pyritty rajaamaan yhteisillä keskustelusäännöillä, ylläpidon käyttäjille antamalla aktiivisella ohjeistuksella, nopeavasteisella moderoinnilla - eli sääntöjen rikkomiseen puuttumisella sekä tarvittaessa myös sanktiotoimilla. Käyttäjänimen rekisteröiminen sisältää tiettyjä velvoitteita, jotka liittyvät sivun käyttäytymissääntöjen noudattamiseen. Käyttäjän rikkoessa näitä sääntöjä, on sivuston ylläpidon mahdollista puuttua käyttäjän toimintaan kolmella tapaa. Näitä ovat sanallisen huomautuksen antaminen käyttäjälle, väliaikaisen porttikiellon tai jäähyn antaminen käyttäjälle sekä bannin, eli pitkäaikaisen tai pysyvän porttikiellon antaminen käyttäjälle. (KonsoliFin 2014.)

9.3 Www.kaksoissola.net

Www.kaksoissola.net on fanien ylläpitämä GNG:hen eli Ginga: Nagareboshi Ginga -sarjakuvaa käsittelevä sivusto. Sivuston toimintaan kuuluu muun muassa blogeja, keskustelufoorumi, kilpailuja, äänestyksiä, fanien tekemää taidetta sekä tietoa sarjakuvasta. Kaksoissolan foorumi on jaettu 17 eri osa-alueeseen, joita ovat muun muassa yleinen keskustelu tai keskustelu oheistuotteista. (Kaksoissola 2014.)

Foorumeilla oli opinnäytetyötämme toteuttaessamme 894 rekisteröitynyttä käyttäjää, jotka olivat lähettäneet yhteensä hieman yli 60 000 viestiä. Kaksoissolalla tehdyn käyttäjäkyselyn mukaan 32 % sivuston käyttäjistä on vakiovieraita, 15 % käyttäjistä ovat rekisteröityneitä käyttäjiä jotka kirjoittavat viestejä tai käyttävät sivuston chattia muutama kerran viikossa tai harvemmin. 19 % käyttäjistä ovat rekisteröityneitä mutta eivät kirjoita viestejä ja 18 % käyttäjistä ovat käyneet sivustolla viimeisen kuukauden aikana mutta eivät ole rekisteröityneet. (Kaksoissola 2014.)

Foorumilla osallistuvien käyttäytymistä valvotaan tietyillä käyttäytymissäännöillä. Nuoren käyttäjäkunnan vuoksi -18 materiaali, rasistiset kommentit ja toisia käyttäjiä loukkaavat kommentit ovat kiellettyjä. Edellä mainitunkaltaisten kommenttien kirjoittamisesta on mahdollista saada varoitus ylläpidon toimesta. Kieltojen lisäksi käyttäjiä kehoitetaan yleiseen asiallisuuteen, kuten omien mielipiteiden perustelemiseen tai viesteihin, jotka ovat vähintään yhden lauseen pituisia. (Kaksoissola 2014.)

9.4 Aineistonkeruumenetelmänä kyselylomake

Päädyimme käyttämään opinnäytetyömme aineistonkeruumenetelmänä verkkokyselylomaketta. Pohdimme aluksi myös haastattelujen käyttöä verkkokyselylomaketta täydentävänä tai korvaavana menetelmänä. Ajankäytöllisistä syistä päätimme kuitenkin pitäytyä yksinomaan verkkokyselylomakkeessa. Haastattelujen tekeminen edellyttää huolellista suunnittelua sekä kouluttautumista haastattelijan tehtäviin ja rooliin, joka puolestaan vie aikaa (Hirsjärvi ym. 2007:201).

Verkkolomakkeiden käyttö on yleistynyt suuresti ja niissä koetaan olevan runsaasti hyviä puolia. Toisin kuin paperilomakkeissa, joissa vastausten tallentaminen vie aikaa ja on

virhealtis vaihe, verkkolomakkeissa vastaukset tallentuvat suoraan sähköiseen muotoon. Verkkolomakkeiden haasteena on muun muassa mahdollinen tavoitettavuusongelma – otos, jonka on tarkoitus olla edustava, voi valikoitua sen mukaan, onko vastaajien käytössä tietokonetta sekä verkkoyhteyttä ja kokeeko hän vastaamisen luontevaksi vastaustavaksi. (Vehkalahti 2008:48.) Omalla kohdallamme verkkolomakkeen käyttö haastattelulomakkeena näyttäytyi varsin luontevana, sillä kyselyn kohderyhmä täytti jo valmiiksi edellytykset mahdollisuuksista tietokoneen käyttöön sekä verkkoyhteydestä, olivathan he käyttäjinä paikoissa, joihin pääseminen vaati näitä asioita. Verkkokyselylomake salli myös kohderyhmällemme mahdollisuuden pitäytyä anonyymeinä sekä päättää, missä ja milloin he vastaavat siihen, eikä meidän läsnäolomme ole mitenkään rajoittanut vastauksia.

Kyselylomakkeessa käytetyt avoimet kysymykset antavat vastaajalle mahdollisuuden kertoa, mitä hänellä todella on mielessään, toisin kuin monivalintatyypiset kysymykset, joihin tulee vastata valmiiksi rakentuneiden vaihtoehtojen pohjalta. Toisaalta joidenkin mielestä avoimet kysymykset tuottavat aineistoa, joka on sisällöltään hyvin monimuotoista, luotettavuudeltaan kyseenalaista ja vaikeaa käsitellä. (Hirsjärvi ym. 2007:190.)

Kyselymenetelmä on tehokas, sillä se säästää tutkijan aikaa sekä vaivannäköä. Toisaalta kyselytutkimukseen liittyy myös heikkouksia. Kyselylomaketta käyttäessä kyselyn tekijällä ei ole mahdollista saada varmuutta siitä, miten vakavasti siihen vastanneet ovat ottaneet tutkimuksen – ovatko he pyrkineet huolellisiin ja rehellisiin vastauksiin. Myös esitettyjen kysymysten väärinymmärryksiä on vaikea kontrolloida. Ei myöskään tiedetä, miten hyvin vastaajat tuntevat asian, josta esitetään kysymyksiä. (Hirsjärvi yms. 2007:190.) Edellä mainitut tekijät olivat riskejä, jotka otimme harkiten.

Kyselylomakkeen kysymykset muotoutuivat suoraan tai soveltaen Kiilakosken osallisuuden määritelmiin sisältyvistä käsitteistä: hyväksytyksi tuleminen, verkkoyhteisön turvallisuus ja turvattomuus, vastuun kantaminen, luottamus, sitoutuminen verkkoyhteisöön, ryhmään kuuluminen, yhteinen hyvä sekä osallisuudelle vastakohtaisista käsitteistä. (Kiilakoski 2007: 13–14.) Haasteeksi osoittautuivat tässä yhteydessä kyselyn teoriapohjana käytettyjen käsitteiden abstraktius ja yhteyden säilyttäminen tähän teoriaan kyselylomakkeen kysymyksissä, kuitenkin siten, että kohderyhmänä olevien nuorten olisi mahdollisimman helppoa tulkita kysymyksemme haluamallamme tavalla ja vastata niihin vaivattomasti.

Harva jaksakaan käyttää aikaansa pitkien lomakkeiden parissa, joten kyselyyn vastaaminen tulisi tehdä mahdollisimman helpoksi. Myös lomakkeen ulkoasuun sekä siinä käytetyn kielen selkeyteen on suositeltavaa käyttää paljon huomiota. (Vehkalahti 2008: 48.) Lomakehaastattelussa ei voi kysyä mitä tahansa sellaista tietoa, jota lomakkeen tekijä kokee mukavaksi tai mielenkiintoiseksi, vaan siinä tulee kysyä kysymyksiä, jotka ovat merkityksellisiä tutkimuksen tarkoituksen ja ongelmanasettelun kannalta (Tuomi – Sarajärvi 2009:75). Kyselylomakkeemme kysymykset ovat perusteltuja siten, että ne ovat suoraan yhteydessä käyttämiimme osallisuuden määritelmiin sisältyviin käsitteisiin ja liittyvät nuorta motivoiviin tekijöihin sekä tämän antamiin merkityksiin.

Kyselylomaketta tulee ilman muuta testata etukäteen. Tähän tarkoitukseen hyviä testaa-jia ovat tutkimuksen kohderyhmään kuuluvat, koska tämä antaa totuudenmukaisen kuvan siitä, onko jotain olennaista jäänyt kysymättä, onko lomakkeessa turhia kysymyksiä tai ovatko vastaajat ymmärtäneet oikein lomakkeen ohjeet ja kysymykset. Testaajia ei kuitenkaan tarvitse olla suurta määrää, sillä jo muutama riittää ainakin pahimpien ongelmien korjaamiseen ennen lopullista tiedonkeruuta. (Vehkalahti 2008: 48.) Testasimme lomakkeemme www.futisforum2.net -verkkoyhteisössä ja teimme vastausten pohjalta korjauksia lomakkeeseemme, lähinnä kieliasuun liittyviin seikkoihin. Emme nähneet tässä vaiheessa tarpeelliseksi tehdä suurempia muutoksia, sillä katsoimme lomakkeen voivan tuottaa haluamaamme tietoa.

Kyselyn mukana täytyy vastaajille toimittaa saatekirje. Saatekirjeen tehtävänä on toimia kyselytutkimuksen julkisivuna, jonka tarkoituksena on kertoa vastaajalle tutkimuksen perustiedot, eli kuka tutkimusta tekee, mistä tutkimuksessa on kyse, miten vastaajat on valittu ja mihin tutkimustuloksia tullaan käyttämään. Saatekirjeen perusteella vastaaja voi joko motivoitua vastaamaan kyselyyn tai hylätä koko vastaamisen. Täten vastaamis-motivaation ei välttämättä aina auta, vaikka lomake olisi kuinka hyvä. Parhaan vastaus-motivaation saattaa saavuttaa siten, että aihe kiinnostaa vastaajaa jo valmiiksi, mutta laadukkaalla saatekirjeellä voidaan onnistua herättämään vastaajan kiinnostus ja näin vaikuttaa myös saatujen vastausten luotettavuuteen. (Vehkalahti 2008: 47–48.)

Saatekirjeenämme toimi tässä tapauksessa viesti, jonka julkaisimme kyselymme koh-teena olevien verkkoyhteisöjen keskustelualueilla. Pyrimme tekemään viestistä mahdol-lisimman helposti ymmärrettävän, ytimekkään ja informatiivisen. Tavoitteenamme oli myös lisätä vastaajien motivaatiota mainitsemalla viestissämme mahdollisuuden osallis-

tua kyselyyn vastaajien kesken järjestettävään elokuvalippuarvontaan, johon ilmoittautuminen tapahtui sähköpostiosoitteen jättämisellä kyselyn yhteydessä. Yllätykseksemme huomasimme kuitenkin, että suurin osa vastaajista jätti ilmoittamatta sähköpostiosoitettaan, joten vastaamisen motivaationa on näissä tapauksissa mitä ilmeisimmin toiminut jokin muu kuin elokuvalipun voittamisen mahdollisuus. Saatekirjeemme ovat olleet kaikissa yhteisöissä muuten täysin identtisiä, paitsi että niissä on käytetty kyseisen verkkoyhteisön nimeä. Tähän opinnäytetyöhön liitettyssä saatekirjeessämme olemme korvanneet verkkoyhteisön nimen puhumalla yleisesti verkkoyhteisöstä (LIITE 1). Sama käytäntö on toistunut myös kyselylomakkeessa (LIITE 2).

9.5 Aineiston analyysi

Päädyimme opinnäytetyössämme käyttämään aineistolähtöistä sisällönanalyysia, sillä se osoittautui sopivimmaksi menetelmäksi aineistomme analyysiin. Esimerkiksi teoria-ohjaava sisällönanalyysi olisi aiheemme kohdalla ollut haastava toteuttaa, aihepiiristä löytyvän aiemman teoreettisen tiedon vähäisyyden ja luonteen vuoksi. Emme opinnäytetyön toteuttamisvaiheessa olettaneet, että aineistosta löytyisi materiaalia, joka olisi yhteydessä teoriaan, johon olimme tutustuneet. Kiinnostuksemme ydintä olivat nuorten omat kokemukset, jotka halusimme tuoda esiin mahdollisimman autenttisesti, emmekä voineet välttämättä olettaa näissä kokemuksissa näkyvän minkäänlaista yhteyttä johonkin valmiiseen teoreettiseen kokonaisuuteen, vaikka hyödynsimmekin osallisuuden teoriaan liittyviä käsitteitä muodostaaksemme lomakkeemme kysymyksiä. Aineistolähtöisessä sisällönanalyysissä teoreettiset käsitteet luodaan aineistosta, kun taas teoriaohjaavassa ne tuodaan valmiina, ilmiöstä ”jo tiedettynä” (Tuomi - Sarajärvi 2009:117).

Aineistolähtöisessä sisällönanalyysissä aiheesta olemassa olevan aikaisemman tiedon, teorian tai havaintojen ei tulisi vaikuttaa analyysiin tai siitä johdettavaan lopputulokseen. Tutkimuksessa analyysivaiheessa ja sen tuloksissa hyödynnetty teoria koskee vain analyysin tekemistä. (Tuomi & Sarajärvi 2009:95.)

Sisällönanalyysi on perusanalyysimenetelmä, jota voidaan käyttää kaikissa laadullisen tutkimuksen perinteissä. Paitsi yksittäisenä metodina, voidaan sisällönanalyysia pitää myös väljänä teoreettisena kehyksenä, joka voidaan liittää erilaisten analyysikokonaisuuksien yhteyteen. Sisällönanalyysia hyödyntämällä voidaan tehdä monenlaisia tutki-

muksia. Useimmat eri nimillä kutsutut laadullisen tutkimuksen analyysimenetelmät perustuvat periaatteessa tavalla tai toisella sisällönanalyysiin, mikäli sisällönanalyysilla tarkoitetaan kuultujen, kirjoitettujen tai nähtyjen sisältöjen analyysia väljänä teoreettisena kehyksenä. (Tuomi - Sarajärvi 2009:91.)

Sisällönanalyysin toteuttaminen voidaan jakaa neljään askeleen. Ensinnäkin, aineiston käsittelijän tulee tehdä selvä päätös siitä, mikä on juuri se asia joka häntä kiinnostaa kyseisessä aineistossa. Laadullisen tutkimuksen aineistosta löytyy aina useita kiinnostavia asioita, sellaisia joita tutkija ei ehkä ole etukäteen osannut edes ajatella. Nämä uudet mielenkiintoiset asiat saavat usein aloittelevan tutkijan hämilleen, koska niitä olisi kaikkia mielenkiintoista tutkia. On kuitenkin valittava jokin tarkkaan rajattu ja kapea ilmiö, josta täytyy kertoa kaikki, mitä siitä on irti saatavissa. (Tuomi - Sarajärvi 2009:92.) Meitä kiinnosti aineistossamme juuri se, mitä yhdistäviä tekijöitä kyselyyn vastanneiden nuorten kokemuksista oli löydettävissä aina yhteen osallisuuteen liittyvään käsitteeseen eli tässä tapauksessa yhteen kysymykseen tai tiettyjen kysymysten muodostamaan kokonaisuuteen liittyen.

Toisessa askeleessa tulee aineisto käydä läpi, erotellen ja merkiten ne asiat, jotka liittyvät tähän aiemmin päätettyyn kiinnostuksen kohteeseen. Kaikki muu aineisto tulee jättää pois tutkimuksesta. Tämän jälkeen tulee merkitykselliset asiat kerätä yhteen ja sijoittaa erilleen muusta aineistosta. (Tuomi - Sarajärvi 2009:92.) Karsimme aineistosta pois asiat, jotka eivät näyttäneet opinnäytetyömme kannalta olennaisina. Katsoimme, mitkä asiat olivat sellaisia, että ne nousivat toistuvasti esille eri käyttäjien kokemuksissa yhteen kysymykseen liittyen asettamatta niitä mihinkään keskinäiseen tärkeysjärjestykseen. Tässä yhteydessä tapahtui myös aineiston redusointi. Aineiston pelkistämistä kutsutaan aineiston redusoinniksi. Redusoinnissa analysoitava informaatio eli data pelkistetään niin, että aineistosta karsitaan pois kaikki tutkimukselle epäolennainen. Aineiston pelkistämistä ohjaavana tekijänä toimii tutkimustehtävä, jonka perusteella aineistoa pelkistetään joko litteroimalla tai koodaamalla tutkimustehtävän kannalta olennaiset asiat. (Tuomi - Sarajärvi 2009:109.)

Kolmannessa askeleessa aineiston käsittelijä luokittelee, teemoittelee tai tyypittelee aineiston (Tuomi - Sarajärvi 2009:92). Opinnäytetyömme aineistossa kyselylomakkeeseen saadut vastaukset olivat jakautuneet jo valmiiksi tiettyjen teemojen eli kysymysten otsikoiden alle joten katsoimme, että paras tapa käsitellä saamamme aineisto oli tehdä se aina suhteessa esitettyyn kysymykseen. Tämä johtui siitä, että jokainen kysymys liittyi

aina yhteen teemaan tai kokemustyyppiin. Yksittäisiä tai tietyn osallisuuden teeman alaisia kysymyksiä vastauksineen tuli täten tarkastella toisistaan irrallisina kokonaisuuksina.

Aineiston klusterionnilla tarkoitetaan aineiston ryhmittelyä. Ryhmittelyssä aineistosta koodatut alkuperäisilmaukset käydään läpi tarkasti ja aineistosta etsitään käsitteitä, jotka kuvaavat joko samankaltaisuuksia, eroavaisuuksia, tai molempia. Käsitteet, jotka tarkoittavat samaa ryhmitellään ja yhdistetään luokaksi sekä nimetään luokan sisältöä kuvaavalla käsitteellä. Luokittelu tiivistää aineistoa, koska yksittäiset tekijät sisällytetään yleisempiin käsitteisiin. (Tuomi - Sarajärvi 2009:110.) Ryhmittelimme yhteen vastaukset, joissa katsoimme ilmenevän yhteneväisyyksiä ja muodostimme näistä niitä yhdistävän alaluokan, jonka pyrimme nimeämään siten, että se kuvasi mahdollisimman hyvin kaikkia sen alle kuuluvia pelkistettyjä ilmaisuja.

Klusterointia seuraa aineiston abstrahointi, jossa erotetaan tutkimuksen kannalta olennainen tieto ja muodostetaan valikoidun tiedon perusteella teoreettisia käsitteitä. Abstrahoinnissa eli käsitteellistämässä edetään alkuperäisinformaation käyttämistä kielellisistä ilmauksista teoreettisiin käsitteisiin, joista edetään johtopäätöksiin. Aineistolähtöisessä sisällönanalyysissä yhdistellään käsitteitä, joista saadaan vastaus tutkimustehtävään. Johtopäätöksissä tutkija pyrkii ymmärtämään, mitä tutkitut asiat merkitsevät tutkitaville (Tuomi - Sarajärvi 2009:111–112.) Muodostettuumme aineiston klusterionnilla alaluokat, etenimme abstrahointia käyttämällä yläluokkien muodostamiseen alaluokissa ilmenevien yhteneväisyyksien perusteella. Lopulta muodostimme yläluokista pääluokan, johon tiivistyi molemmille aiemmille luokille yhteiset tekijät. Etenimme näin myös molempien tutkimuskysymyksiin liittyvien kysymysten kohdalla erikseen.

Jotta pystyimme vastaamaan tutkimuskysymyksiimme mahdollisimman kattavasti ja muodostamaan aineistosta yhtenäiset kokonaisuudet tutkimuskysymystemme määräämällä tavalla, teimme lisäksi sisällönanalyysit osallisuuden kokemuksista sekä nuoria motivoivista tekijöistä kokonaisuudessaan. Järjestimme taas jokaisesta erillisestä kysymyksestä tai kysymyskokonaisuudesta luoduista pääluokista omat alaluokkansa, joista etenimme yläluokkien kautta pääluokkiin, pyrkien näin kiteyttämään aineistosta olennaimman molempien tutkimuskysymysten kohdalla.

Sisällönanalyysin neljänteen askeleeseen kuuluu yhteenvedon kirjoittaminen aineistosta (Tuomi - Sarajärvi 2009:92). Kävimme opinnäytetyömme tulokset läpi useaan kertaan

peilaten niitä alkuperäiseen aineistoon mahdollisimman yksityiskohtaisesti ja esittelemme ne omassa kappaleessaan. Esittelemme myös tulosten perusteella johdetut johdopäätökset.

10 Opinnäytetyön tulokset

Tässä kappaleessa käymme läpi opinnäytetyön tulokset, jotka ovat esitetty erillisinä kysymyskohtaisina kokonaisuuksina sekä molempien tutkimuskysymystemme osalta. Kysymyskohtaisten sisällönanalyysien perusteella johdetut kaaviot ovat liitettynä opinnäytetyöhön (LIITTEET 3-13).

10.1 Hyväksytyksi tuleminen

Käyttäjien hyväksytyksi tuleminen tunne ilmenee prosessin kautta, jossa käyttäjä lähettää foorumille yhden tai useamman viestin, joiden sisältö vaikuttaa muiden käyttäjien reaktioihin ja siihen millaista heidän antamansa palaute on. Viestistä saatu positiivinen tai negatiivinen palaute toimii hyväksytyksi tuleminen tunnetta mahdollistavalla tai sitä estävällä tavalla. Käyttäjät kokivat hyväksytyksi tuleminen tunnetta osallistuessaan verkoyhteisönsä toimintaan joko jatkuvana tilana, jota määrittä negatiivisen palautteen ilmenemättömyys tai eri tilanteissa ilmenevän positiivisen palautteen myötä.

*Ei omaa mielipidettä, joka eroaa muiden mielipiteistä. ei typeriä kysymyksiä, sillä kysymyksistä ja typeryydestä v*ttuillaan. Kun on aikuismainen ja asialliset mielipiteet sekä vastaukset, olet hyväksytty.*

Oikeastaan aina. Kaksoissolassa on hyvä ja avoin porukka, joka ottaa uudet käyttäjät ystävällisesti vastaan.

Omiin topiikkeihin saanut hyviä vastauksia.

Tuloksista ilmeni, että käyttäjien saamien vastausviestien asiallisuus ja myönteisyys aiheuttivat hyväksytyksi tuleminen tunnetta. Eräs käyttäjä kertoi kokevansa hyväksyntää

saadessaan asiallisen vastauksen viestiinsä siitä huolimatta, että hän koki viestinsä eräällä tavalla puutteelliseksi.

No aina ku teen aiheen ja siihen vastataan asiallisesti. :)

Kun johonkin asiaan on saanut paljon myönteistä palautetta :).

No välillä olen saanut ihan kivojakin vastauksia kysymyksiini.

Hyväksymisen tunteen saa siitä, että vaikka jokin kysymysviestini näyttäisi tyhmältä mutta siihen kumminkin vastataan asiallisesti.

Osassa vastauksista kävi ilmi, että tiettyjen tiedostettujen viestin sisältöön liittyvien valintojen kautta on mahdollista vaikuttaa muiden käyttäjien reaktioihin. Kirjoittamalla viestejä, joissa he ilmaisivat samanlaisia mielipiteitä kuin suurin osa käyttäjistä, oli mahdollista kokea hyväksyntää. Hyväksytyksi tulemisen tunteen sidonnaisuus yhteen tai useampaan keskustelunaiheeseen näkyi myös saaduissa vastauksissa.

Kun aloittaa topicin, jossa ilmaisee olevansa samaa mieltä kuin enemmistö foorumilaisista, saa automaattisesti hyväksyntää.

Oman osallistumisen eri muotoja vastauksissa olivat uuden keskusteluaiheen aloittaminen, kysymysten tai ajatusten esittäminen.

Yleensä sellaiset tilanteet, joissa on kysynyt oikeasti mieltä painavasta asiasta ja vastaajien joukossa on ollut ihmisiä, jotka ovat kertoneet omista kokemuksistaan ja on saanut apua/vinkkejä.

No jos on saanut omista ideoista hyvää palautetta ja neuvoja eri asioissa joita ei ehkä uskaltaisi keneltäkään kysyä irl.

10.2 Verkko yhteisön turvallisuus ja turvattomuus

Anonyymeissä verkko yhteisöissä ilmeni suojaa antavia tekijöitä jotka mahdollistivat etäisyyden kokemisen suhteessa negatiiviseen palautteeseen sekä tämän ymmärtämisen

verkkoyhteisön kontekstiin kuuluvana asiana. Anonymiteetti koettiin eräänlaisena turvaa tuovana tekijänä.

Anonyymisyys on kokemus joka tuo turvaa.

Turvalliselta, koska täällä voi kysyä anonyyminä asioita ja näin olla tunnistamattomissa.

Osassa vastauksista ilmeni, että turvallisuus koettiin asiana, jota määrittivät tietyt toimintaympäristön ilmiöt. Mikäli negatiivinen palaute ymmärrettiin verkkoyhteisössä jokseenkin laajalti esiintyvänä, osin omasta toiminnasta riippumattomana ilmiönä, sen ei katsottu aiheuttavan turvattomuuden tunnetta.

Ei se nyt turvaton oo mut muutama kuspää aina joukkoon mahtuu.

Yleensä on ihan sama, mitä sinne kirjoittaa, niin vastauksista 90% on negatiivisia.

Eräs vastaaja koki internetin lähtökohtaisesti ympäristönä, johon sisältyy erityisen turvallisuuden puutetta.

Netti ei ole koskaan erityisen turvallinen paikka, ja en ole kokenut mitään turvatonta.

Muutama vastaaja mainitsi, ettei ollut kokenut erityistä turvallisuutta tai turvattomuutta verkkoyhteisössään, mikä antoi kuvan verkkoyhteisön näkemisestä neutraalina turvallisuuden ja turvattomuuden suhteen.

Ei tuu mieleen

En ole kokenut kumpiakaan tunteita

Nämä vastaukset antavat viitteitä siitä, että verkkoyhteisön arkisessa toiminnassa on kenties vaikea arvioida turvallisuuteen ja turvattomuuteen liittyviä asioita. Kukaan vastaajista ei maininnut kokeneensa verkkoyhteisössään turvattomuuden tunnetta. Tämä kenties vaatisi kokemusta jostain todellisesta itseän kohdistuvasta uhasta. Uhan tunteen kokemusta voidaan pitää epätodennäköisenä, mikäli yhteisö mahdollistaa pysyttämisen täysin tunnistamattomana.

10.3 Vastuun kantaminen

Vastuun kantamista anonyymeissä verkkoyhteisöissä liitettiin tavalla tai toisella toisia käyttäjiä huomioivaan toimintaan. Tämä ilmeni joko yksittäisen käyttäjän yleisenä toimintatapana muita käyttäjiä kohtaan tai jossain erityisessä tilanteessa, joka sisälsi neuvomista, kysymykseen vastaamista tai avun antamista tiettyyn asiaan tai aiheeseen liittyen.

Kannan vastuun kaikista sanomisistani ht.netissä.

Olemalla mukava muille.

No oon auttanu esim itseäni nuorempia eri valintojen kanssa ja esim vinkkejä miten menkköjen kanssa eletään :D

Vastuun kantamiseen liittyi pyrkimystä asiakeskeisyyteen oman viestinnän yleisenä piirteenä tai viestiin sisältyvänä asiatietona eri tavoin joko omissa vastauksissa muiden viesteihin tai itse luoduissa keskusteluaiheissa.

Asiallisista vastauksista, sekä aikuismaisista keskustelunaiheista.

Eräs vastaaja koki, että antaessaan väärää tietoa vastauksessaan toiselle käyttäjälle hän koki vastuuta tapahtuman tuoman syyllisyyden tunteen kautta.

Jos vastaan jonkun kysymysviestiin, sen pitää olla oikea vastaus. Jos avunsaaja tulee sanomaan, että vastasin väärin niin kyllä siitä jonkinlaista syyllisyyttä vastuuta tulee.

Avun antaminen saattoi edellyttää myös käyttäjän kokemusta siitä, että kyseessä oleva asia tai aihe on merkittävä.

Kun joku on pyytänyt neuvoa johonkin oikeasti tärkeään asiaan, olen neuvonut asiallisesti ja näin tuntenut itseni vastuuntuntoiseksi.

Vastauksissa, joissa vastuun kantamista kuvattiin jonain muuna, kuin omana yleisenä toimintatapana, vastuun kantamiseen liittyvät tilanteet olivat ajoittain ilmeneviä ja väistämättä sidoksissa johonkin keskustelunaiheeseen.

Muutama käyttäjistä vastasivat, etteivät olleet kokeneet voineensa kantaa minkäänlaista vastuuta verkkoyhteisössä.

En oikeastaan missään.

En ole kokenut vastuuta.

On mahdollista, että tämä johtuu vastuun kantamisen vaikeasta yhdistettävyydestä anonyymeihin verkkoyhteisöihin tai siitä, että vastuu koetaan asiana, johon muut ihmiset velvoittavat, eikä se täten ilmene verkkoyhteisön tavallisessa toiminnassa. Kaikissa yhteyksissä oman käyttäytymisen säätelyä ei välttämättä yhdistetä vastuun kantamiseen, mikäli hyvä käyttäytyminen koetaan verkkoyhteisössä oletetuksi. Kaikki eivät myöskään välttämättä hakeudu samalla tavalla tilanteisiin, joissa on mahdollista auttaa muita.

10.4 Luottamus

Käyttäjien vastausten perusteella luottamuksen kokemuksille oli yhteistä käyttäjän oma toiminta tietynlaisena auttajana, joka otetaan vastaan. Muiden hyväksi tapahtuvan toiminnan taustalla oli jokin siihen ohjaava motiivi ja tämä toiminta mahdollistui käytännössä osallistumalla verkkoyhteisössä.

Luottamuksen kokemukset tulivat tuloksissa esille tilanteissa, joissa käyttäjät kokivat että muut yhteisön jäsenet, joita käyttäjät pyrkivät auttamaan, hyväksyivät heidät toimijoina. Useassa vastauksessa taustalla oli jollain tavalla myönteinen palaute vastaajan auttamispyrkimyksestä.

No jos joku on kiittänyt hyvästä neuvosta.

Olen esimerkiksi antanut vinkkejä liittyen koiran tapakoulutukseen ja niitä on kokeiltu.

Minun neuvojeni arvostetaan.

Joissain vastauksissa luottamusta koettiin seurauksena omasta auttamispyrkimyksestä ilman sitä validoivaa palautetta. Käyttäjä on voinut kokea, että häneen suhtaudutaan

myönteisesti sillä perusteella, että apua torjuvaa palautetta ei ole tullut.

Esim. Kun joku kysyy jotain jossain ketjussa ja vastaa siihen niin tuntuu siltä että siihen vastaukseen luotettaisiin.

Jonkinlainen tieto tai asiantuntemus määrättyyn aiheeseen tai asiaan näyttäytyy keskeisenä tekijänä luottamusta mahdollistavissa tilanteissa lähes kaikissa vastauksissa.

Kun kyse on pääkaupunkiseudun julkisen liikenteen reiteistä tai hinnoista. Ihmiset tietävät, että asun täällä ja tiedän nämä asiat.

Tästä hieman poiketen eräs vastaaja kuvaili luottamuksen tunteeseen liittyvää tilannetta, jossa hän tarjoutui auttamaan kykyjensä mukaan erilaisissa mahdollisissa muiden käyttäjien huolenaiheissa.

Jos on tehnyt jonkun ”kirjoittakaa huolenne, yritän auttaa” tmv keskustelun ja joku on tullut oikeasti avautumaan.

Muutama käyttäjä ilmaisi, etteivät he joko osaa kuvailla tai eivät ole kokeneet tilanteita, joissa olisivat voineet kokea luottamusta. Tämä on mahdollisesti yhteydessä joko käyttäjän omaan toimintaan, jossa ei ilmene vuorovaikutustilanteita joissa luottamuksen kokeminen olisi mahdollista tai käyttäjän omaan suhtautumiseen anonyymeihin verkkoyhteisöihin paikkana, joiden osaksi hän ei koe luottamuksen kaltaisten tunteiden kuuluvan.

En osaa kuvailla.

10.5 Ryhmään kuuluminen

Vastauksissa ilmeni, että mahdollisen ryhmään kuulumisen kokemuksen syntymiselle oli olemassa rajoitteita. Eräinä edellytyksinä ryhmään kuulumisen tunteelle olivat mahdollisuus määritellä ketkä ryhmään kuuluivat sekä se, mikä sen olemassaolon tarkoitus oli. Tuloksista ilmeni, että ryhmät joihin liitettiin kuulumisen tunnetta, olivat olemassa jostain erityisestä syystä tai toteuttaakseen jotain päämäärää. Vastauksissa tuli myös esiin se,

että ryhmän jäsenet tunnistivat toisensa vähintään nimimerkin avulla sekä mahdollisesti myös tunsivat toisensa.

Tunnen, minulla ja muutamalla muulla vakinickillä on oma whatsappryhmä, lisäksi kirjoitteleminen ht.netissä usein keskenämme, ja muiden on mahdoton päästä porukkaan mukaan.

Ennen tunsin, kun pleikkarikavereiden kanssa pidimme yllä peliturnausta sivuston kautta.

Ehkä osittain. Siksi koska olen aktiivinen chatissä, jossa on usein sama porukka juttelemassa.

Ryhmät, joihin käyttäjät kokivat kuuluvansa verkkoyhteisönsä sisällä, olivat myös sisään-pääsymahdollisuuksiltaan rajoitettuja. Kaikissa vastauksissa, joissa tuli esiin joko edesmennyttä tai voimassa olevaa tunnetta ryhmään kuulumisessa, esiintyi jonkinlainen oheistoiminnan muoto, johon ryhmän jäsenet ottivat osaa. Näitä oheistoiminnan muotoja yhdisti niiden ulkopuolisuus keskustelufoorumien tavallisesta toiminnasta, jolloin niihin ei voisi kuka tahansa osallistua niin halutessaan ilman, että hänet päästetään toimintaan mukaan.

Enemmistö kyselyyn vastanneista käyttäjistä ei tuntenut kuuluvansa mihinkään ryhmään oman sivustonsa sisällä. Voidaan kysyä, liittyvätkö yhteisten tavoitteiden ja muiden käyttäjien tunnistamismahdollisuuksien puute täten tunteeseen ryhmään kuulumattomuudesta. Rekisteröitymispakon kautta tuleva mahdollisuus muiden käyttäjien tunnistamiseen ei täten ole yksinään riittävä edellytys ryhmään kuulumisen tunteelle, kuten erään rekisteröitymistä vaativassa yhteisössä toimivan käyttäjän vastauksesta käy ilmi.

En varsinaisesti. Ei vain tunnu siltä.

En tunne.

10.6 Yhteinen hyvä

Saatujen vastausten perusteella yhteinen hyvä voidaan ymmärtää useana erilaisena toimintana. Näitä olivat verkkoyhteisön ylläpidon jäsenten onnistuminen erilaisissa tehtävissään, muiden käyttäjien havaittavissa oleva toiminta toisten käyttäjien hyväksi sekä käyttäjän oma toiminta toisten käyttäjien hyväksi.

Sivuston ylläpitäjien tehtäväkeskeisenä toimintana yhteiseen hyvään ajateltiin liittyvän tiettyjä sitouttavia velvoitteita ja tavoitteita, joiden eteen työskentely edistää koko yhteisön etua. Vastauksissa kuvattiin myös näiden tavoitteiden toteutuvan käytännössä sekä ylläpidon roolia yleisen järjestyksen huolehtimisen näkökulmasta.

KonsoliFIN toimitus ja muut ylläpidon jäsenet. Tekevät hyvää ja arvokasta työtä ilman palkkaa.

Moderaattorit, jotka pitävät sivuston puhtaana häiriköistä ym.

No tottakai. Ylläpitäjät ja moderaattorit pitävät yllä yleistä järjestystä.

Muiden käyttäjien toimintana toisten hyväksi kyseessä oli heidän ilmentämänsä käyttäytymisen tunnistettavina yksilöinä. Vastauksissa ei kuitenkaan ilmennyt viitteitä laajemmasta, useampia käyttäjiä yhteen sitovasta arvopohjasta.

Hän on kovin aikuismainen, tietää paljon asioita, viisas, jokaista kirjoittajaa arvostava.

En usko. On tosin kävijöitä, jotka yrittävät pysyä aiheessa ja olla kaikille mukavia.

Yhteinen hyvä vastaajan omana toimintana ilmeni poikkeuksetta omaan käyttäytymiseen liittyvänä.

Pyrin olemaan asiallinen.

Pyrin antamaan hyviä neuvoja sitä kysyville ja en hauku ketää netissä.

En muuten kuin yrittämällä olla ystävällinen ja avulias kaikille.

Osa käyttäjistä ei kokenut, että kukaan muista käyttäjistä toimii minkään yhteisen hyvän eteen. On mahdollista, että tämä liittyy muiden käyttäjien tunnistamattomuuteen, jonka seurauksena verkkoyhteisössä ilmenevää toimintaa on erittäin vaikeaa tai mahdotonta yhdistää tiettyihin käyttäjiin. Toisaalta voidaan myös yksinkertaisesti kokea, että verkko-yhteisössä ei ole jäseniä, jotka pyrkivät edistämään minkäänlaista yhteisymmärrykseen perustuvaa tai muulla tavalla koettua yhteisöä hyödyttävää asiaa.

Ei kai.

En koe.

10.7 Omiin viesteihin saadut vastaukset

Käyttäjien kokemukset saamistaan vastauksista olivat toisiinsa nähden vaihtelevia. Kokemuksia saaduista vastauksista yhdisti kuitenkin se, että niissä oli vähintään pieni määrä positiivisiksi koettuja vastauksia. Yksittäisen käyttäjän saamat vastaukset vaihtelivat keskenään positiivisten ja negatiivisten välillä.

Positiivisena, varsinkin kun on jotain kysynyt.

Jotkut mukavia ja asiallisia, jotkut päinvastaisia.

Yleensä vastaukset ovat enemmän tai vähemmän negatiivisia, mutta välillä on niitä asiallisiakin vastauksia.

Vastausten perusteella ilmeni erilaisia vastausviestien negatiiviseen sisältöön liittyviä tulkintoja, joihin vaikutti kokemus asiattomuudesta. Osan negatiivisiksi kuvailuista vastauksista koettiin sisältävän tarkoituksenhakuista pyrkimystä viestin saajaan loukkaamiseen.

Asiattomina. Aina jos kysyy neuvoa, kahdeksan kymmenestä kommentista ovat turhia ja ilkeitä.

Uhkaavina, vähättelevinä, halveksivana useimmiten.

Positiivisissa vastauksissa tuotiin ilmi vastaajan kyvykkyys tai osaaminen joko jonkinlaisena edellytyksenä tälle positiivisuudelle tai lisäarvoa tuovana tekijänä vastauksen erityisenä hyödyllisyytenä.

Tämähän vaihtelee hyvin paljon. Löytyy niitä asiallisiakin, mutta harva siihen aina pystyy 😊.

Ne ovat olleet asiallisia ja olen kaikista viesteistä tähän mennessä saanut apua ongelmiini.

10.8 Sitoutuminen verkkoyhteisöön

Jotta käyttäjät voisivat kokea olevansa sitoutuneita verkkoyhteisöönsä, edellyttäisi tämä jonkinlaisten omaan toimintaan liittyvien rajoitteiden vapaaehtoista hyväksyntää. Halutakseen sitoutua, käyttäjän tulee voida edelleen näiden rajoitteiden hyväksymisen jälkeen kokea sivustolla käymisen hänelle jollain tavalla hyödyllisenä. Käyttäjien vastausten perusteella kukaan heistä ei näyttäytynyt yksiselitteisesti verkkoyhteisöön sitoutuneena.

Sitoutumisen yhteydessä osa käyttäjistä mainitsi riippuvaisuudestaan sivustoon. Riippuvaisuus ja sitoutuminen kuitenkin ymmärrettiin eri asioiksi jonkinlaisesta, niiden välisestä yhteydestä huolimatta.

No ainakin olen riippuvainen ;D.

Koen. Toisaalta sitoutuneisuus ja riippuvaisuus ovat ehkä eri asioita. Olen riippuvainen. Joka päivä on päästävä kirjoittamaan ja lukemaan juttuja.

Muutamit käyttäjät määrittivät sitoutumista jonkin veloitteen olemassaolon kautta.

En. Sitoutuminen on sitä, että kokee esim. siellä käymisen velvollisuudeksi.

En koe. Ollaan valmiita tekemään asioita, joita on luvattu tehdä.

Sitoutumista kuvailtiin myös asiana, joka sisältää jonkinlaista vapauksista luopumista.

En ole sitoutunut. Mielestäni se voisi tarkoittaa esim. Nimimerkin rekisteröintiä kys. sivulle.

10.9 Syyt palata sivustolle

Käyttäjien syytä sivustolle palaamiseen yhdisti jonkin sisäisen halun tai tarpeen tyydyttäminen, joihin jokin tai jotkut tietyllä sivustolla olevat toiminnot vastaavat. Kokemuksissa ilmenee erilaisten sivuston mahdollisuuksien sekä käyttäjiä ajavien motiivien kohtaaminen. Sivustoon sisältyvinä mahdollisuuksina vastaajat toivat esiin erilaiset sivuston osat tai osiot sekä keskustelut ja aiheet.

Ite foorumi, aiheet juttelut jne.

Markkinaosasto ja hauskat topiikit.

Palaamiseen motivoivissa tekijöissä korostuivat sosiaalinen kanssakäymien, viihtyminen sekä omat mielenkiinnon kohteet.

Hauskat kommentit ja huomion hakeminen.

Hyvät ja hauskat jutut foorumin puolella, myös myytäviä/vuokrattavia hevosia on kiva katsella.

Mielenkiintoiset keskustelut, keskusteluseura, uutiset.

Mielenkiintoiset aiheet ja asiat, joista itsekin tiedän jotain.

Pelikeskustelut, johon tämä sivusto perustuu

10.10 Sivustolle annettu merkitys

Vastaajien sivustoilleen antamat merkitykset näyttäytyivät erilaisten toteutuskeinojen kautta, vaihteleviin tarkoituksiin liittyen. Lähes jokaisessa vastauksessa verkkoyhteisö määriteltiin kuitenkin hyväksi havaittuna paikkana jonkin vapaa-aikaan liittyvän toiminnan toteuttamiseen. Sivustoille annettiin erilaisia merkityksiä käyttötapojen suhteen. Sivuston käytössä jonkin toiminnan toteuttamiseen korostuivat etenkin hyödyllisyys ja mielekkyys.

Kiva vapaa-ajanviettopaikka.

Viihtyisyyttä.

Sinne voi purkaa ajatuksia.

Sivistynyttä keskustelua yhteisestä harrastuksestamme.

Eräs vastaaja määritteli sivustoaan tiedon lähteenä.

Melko paljon kun sieltä löytyy paljon hyvää ja hyödyllistä tietoa.

Erään vastaajan sivustolle antama merkitys oli yhteydessä sosiaalisiin suhteisiin.

Nettikavereita. Olen lisäksi saanut oikeita ystäviä ht.netin kautta.

Osa vastaajista koki, että heidän käyttämänsä verkkoyhteisön merkitys oli joko hyvin vähäinen tai täysin olematon eivätkä he maininneet miksi käyttävät sivustoa. Voi olla, että kyseiset kävijät eivät osallistu verkkoyhteisön toimintaan kovin aktiivisesti tai että he haluavat jostain syystä vähätellä koettua merkitystä.

Ei varsinaisesti juuri mitään.

Ei mitään.

10.11 Verkkoyhteisöä koskevat muutosehdotukset

Käyttäjien esittämissä muutosehdotuksissa haluttiin vaikuttaa johonkin jo sivustolla ole-
massa olevaan sisältöön tai mahdollisesti sinne tulevaisuudessa tulevaan sisältöön liit-
tyviin asioihin tai tekijöihin. Asiattoman käytöksen kynnystä tahdottiin nostaa korkeam-
maksi lisäämällä ylläpidon toimivaltuuksia ja ulkoisen kontrollin mahdollisuuksia.

*Kaikkien pitäisi luoda käyttäjä tili, niin turhat haukkujat yms. saatais heti kiinni. Ois vaikka
semmonen profiili minkä vain hevostalli.netin ylläpitäjät voi nähdä ja muuten esiinnyttäis
omalla käyttäjänimellä mikä voi olla mikä tahansa.*

Bannit helpommin.

*Nimimerkin rekisteröitymispakko. Olisi vähemmän niitä puslista huutelijoita, jotka käyt-
tävät sivua vain oman pahan olon poistamiseen.*

Vastauksissa tietyn oletetun käyttäjäkunnan osan koettiin tuottavan sivulle negatiivista
sisältöä, jonka vuoksi heidät haluttiin poistaa sivustolta. Muutoksia toivottiin myös jo ole-
massa oleviin kommentteihin.

Epäasiallisia kommentteja voisi poistella enemmän.

Poistaisin nämä pikkuteinit jotka eivät osaa tehdä muuta kuin haukkua.

Myös joitain ylläpidon vastuulla olevia, muuhun kuin käyttäjäkuntaan kohdistuvia asioita
tahdottiin muuttaa.

Ulkoasua, se on ollut sama jo jonkun aikaa.

*En mainostaisi ylläpitäjän nettikauppaa (hän päivittää sinne mitä on tullut ja esimerkiksi
mainostaa uusia tavaroita joita saa hänen verkkokaupastaan), mutta jos se olisi "pakol-
lista" niin soisin muillekin verkkokaupoille sen mahdollisuuden. Kyseessä siis Urumi.fi-
nettikauppa.*

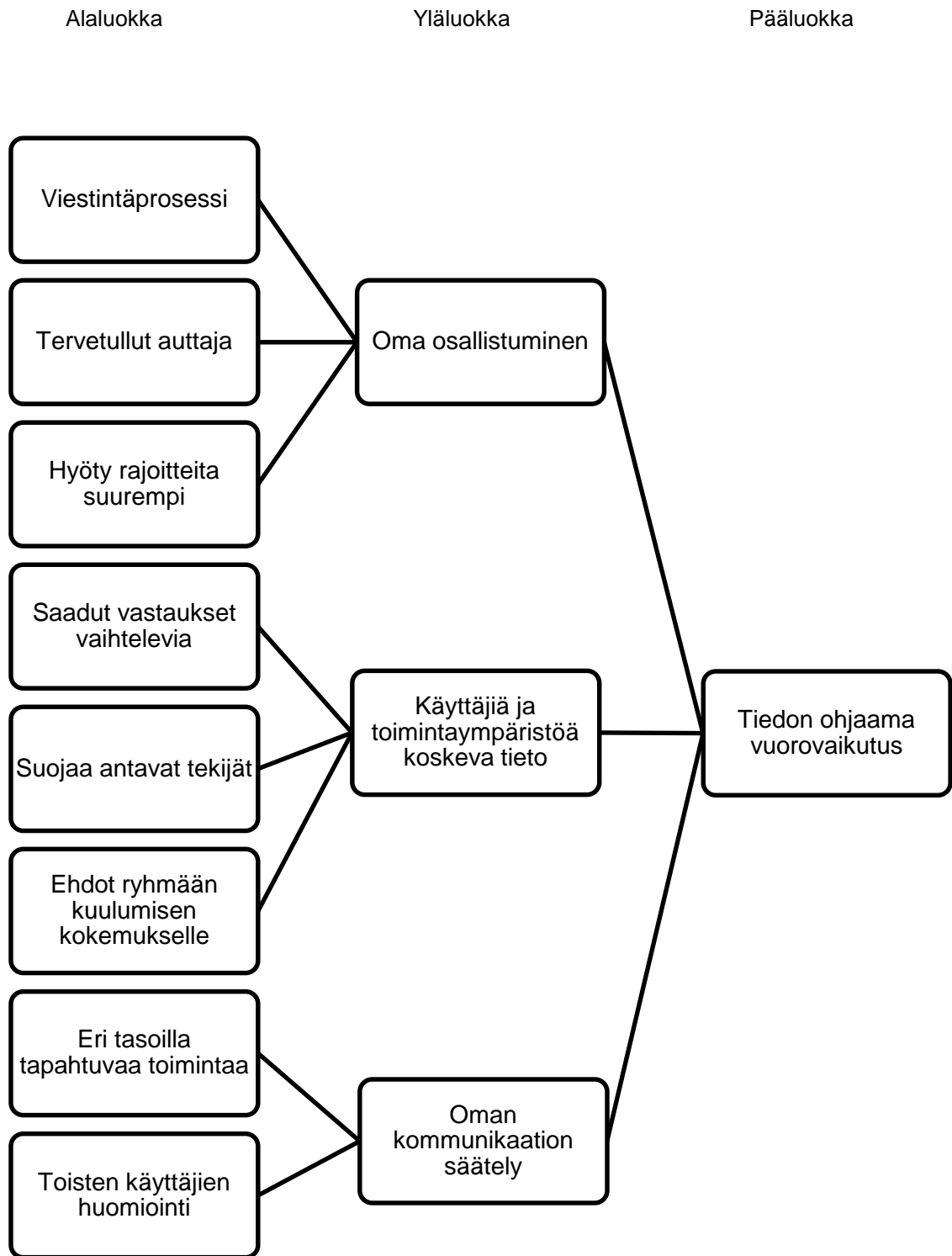
10.12 Osallisuuden kokemukset anonyymeissä verkkoyhteisöissä

Pyrkiessämme vastaamaan ensimmäiseen tutkimuskysymykseemme johdimme sisällönanalyysin keinoin kahdeksan verkkolomakkeessa olevan kysymyksen vastauksista omat pääluokkansa, joille teimme jälleen uuden sisällönanalyysin. Täten muodostimme aiemmista pääluokista kahdeksan eri alaluokkaa, joita ovat viestintäprosessi, tervetullut auttaja, hyöty rajoitteita suurempi, suojaa antavat tekijät, ehdot ryhmään kuulumisen kokemukselle, saadut vastaukset vaihtelevia, toisten käyttäjien huomiointi sekä eri tasoilla tapahtuvaa toimintaa. Olemme näistä alaluokista muodostaneet neljä yläluokkaa ja lopulta yhden pääluokan.

Osallisuuden kokemukset anonyymeissä verkkoyhteisöissä ilmenivät erilaisissa käyttäjien välisissä viestintä- ja vuorovaikutustilanteissa, joissa vuorovaikutukseen osallistujat säätelivät eri tavoin kommunikaatioonsa liittyviä piirteitä ja sen sisältämää tietoa. Tulosten perusteella jotta mitään osallisuuteen liittyvää voitiin ylipäättään kokea, tuli käyttäjän lähtökohtaisesti osallistua verkkoyhteisön toimintaan kirjoittamalla viestejä sivuston keskustelualueella. Osallistuminen tapahtui erilaisista näkökulmista käsin kuten toisten käyttäjien auttamisesta, avun pyytämisestä muilta käyttäjiltä tai omien ajatusten esittämisestä. Koska käyttäjät motivoituivat sivustolla käymiseen jonkin koetun hyödyn takia, verkkoyhteisön toimintaan osallistumista ei tapahtuisi ilman jonkinlaista koettua hyötyä. Sitoutuminen verkkoyhteisöön, sellaisena kuin käyttäjät toivat sen vastauksissaan esiin, toisi uudenlaisia osallistumiseen liittyviä rajoitteita, jotka kuitenkin voitaisiin hyväksyä niin kauan kuin toimintaan liittyvä hyödyn kokemus säilyy.

Erilaiset tiedon antamiseen ja saamiseen liittyvät tekijät olivat vahvasti läsnä osallisuuden kokemuksia määrittävinä tekijöinä. Tekemällä havaintoja verkkoyhteisön ja toisten käyttäjien toiminnasta heidän tuottamansa sisällön pohjalta, käyttäjä saattoi suhtautua itse saamaansa palautteeseen tietyllä tavalla. Esimerkiksi osallisuuden vastakohtaisuutta sisältävän palautteen haittavaikutukset saattoivat mitätöityä käyttäjän suhtautumisen muutoksen seurauksena. Vastauksissa anonyymiteetti itsestä toisille annettavan tiedon rajoittajana näyttäytyi negatiivisen palautteen vaikutuksilta suojaavana tekijänä ja jopa edellytyksenä osallistumistapahtumalle. Osallisuuteen liittyvänä kokemuksena ryhmään kuulumisen kokemus sivuston sisällä vaati muodostuakseen suhteellisen tarkkaa-kin tietoa tästä ryhmästä ja sen muodostavista käyttäjistä.

Tunnistamattomuudesta johtuva tiedon puute käyttäjistä ja heihin yhdistettävästä toiminnasta toimi osaltaan osallisuuteen liittyviä kokemuksia rajoittavasti. Yhteinen hyvä näyttyi käyttäjän oman toiminnan ulkopuolella lähinnä tiettyjen, tunnistettavissa olevien toisten käyttäjien tai ylläpitäjien toimintana eikä jonain kyseistä verkkoyhteisöä kokonaisvaltaisemmin yhteen sitovana asiana. Osallisuuden kokemukset liittyivät paitsi käyttäjien antamaan ja vastaanottamaan tietoon myös tapaan, jolla tätä tietoa välitettiin erityisissä tilanteissa tai yleisemmällä tasolla ilmenevänä käyttäjän toimintana. Toisia käyttäjiä huomioiva toiminta tai -tapa oli yhteydessä käyttäjän kokemukseen omasta tavastaan edistää yhteisön yhteistä hyvää sekä kokemukseen toisten käyttäjien vastaavanlaisesta toiminnasta. Viestinnän tapaan liittyvät ominaisuudet tulivat esiin myös useassa yhteydessä käyttäjän saamassa palautteessa, jolloin niillä oli myös tekemistä usean eri osallisuuden liittyvän kokemuksen kanssa.

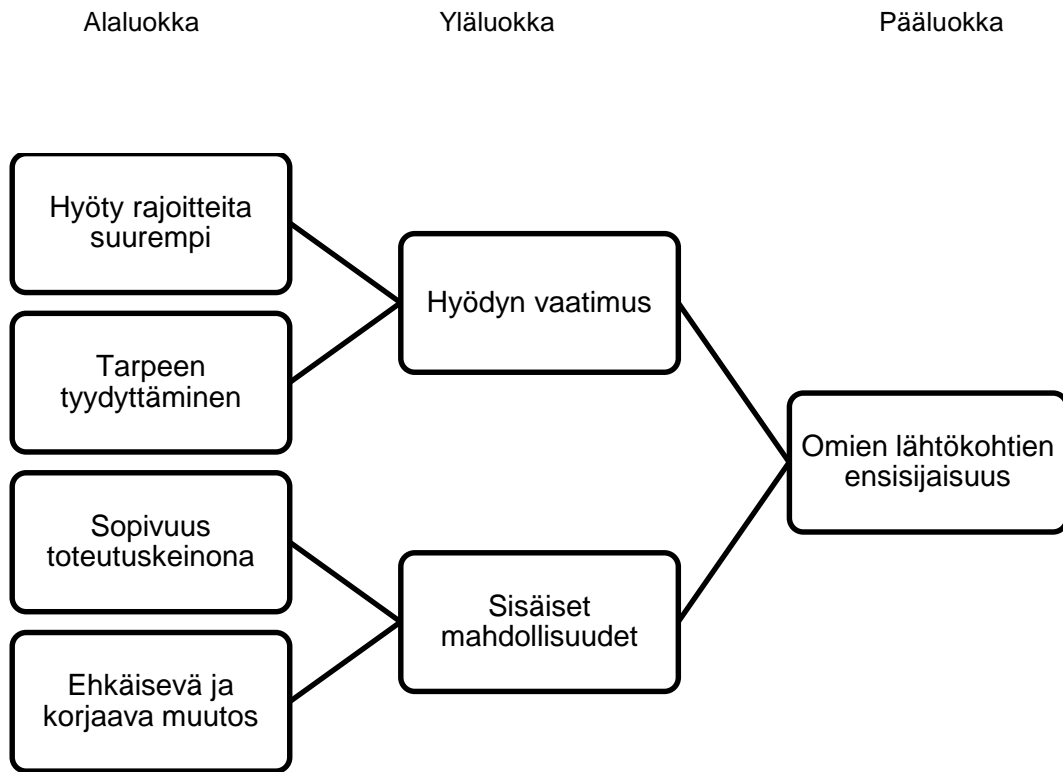

Kuvio 1. Osallisuuden kokemukset anonyymeissä verkkoyhteisöissä.

10.13 Motivoivien tekijöiden näyttäytyminen

Sivuston käyttöön motivoituttiin aina ensisijaisesti käyttäjän omista lähtökohdista käsin. Käydäkseen sivustolla käyttäjän tuli kokea käymisen sisältävän jonkinlaista hyötyä hänelle itselleen. Tämä hyöty näyttäytyi käyttäjälle jonkin sisäisen halun tai tarpeen tyydyttämisen mahdollisuutena. Sitoutuakseen sivustoon, sivustolla käymisestä saatavan hyödyn tulisi olla mahdollisista rajoitteista aiheutuvaa haittaa suurempi.

Ilman, että sivustolla olisi olemassa hänen omiin tarpeisiinsa vastaavia tietynlaisia sivuston sisäisiä mahdollisuuksia, käyttäjä ei voisi kokea sivustolla käymiseen liittyvää hyötyä. Kyseisiin sisäisiin mahdollisuuksiin liittyi havaittua sopivuutta jonkin tietyn toiminnan toteuttaminen liittyen esimerkiksi sosiaaliseen kanssakäymiseen ja tiedon hakemiseen. Näihin sisäisiin mahdollisuuksiin oltiin myös halukkaita vaikuttamaan.

Kuvio 2. Motivoivat tekijät anonyymeissä verkko yhteisöissä.

11 Johtopäätökset

Anonyymeissä verkkoyhteisöissä osallisuuden kokemukset näyttävät monin eri tavoin, kuitenkin aina verkkoyhteisön toimintaan osallistumisen yhteydessä, joko erityispiirteitä omaavien, yhteisön käyttäjien välisten vuorovaikutteisten tilanteiden yhteydessä tai jonkin vakiintuneen toiminnan tai toimintatavan seurauksena.

Koska käyttäjien välinen vuorovaikutus on yksinomaan kirjalliseen viestintään perustuvaa, on käyttäjien tiedostamatta sekä tiedostetusti itsestään muille käyttäjille antama tieto sekä heidän vastaanottamansa tieto muista käyttäjistä ja toimintaympäristöstä merkittävällä tavalla yhteydessä osallisuuden kokemuksiin. Käyttäjän tieto verkkoyhteisöissä vallitsevista, havaituista toimintamekanismeista antaa hänelle halutessaan mahdollisuuden muokata omaa käyttäytymistään sekä hänen antamaansa tietoa tavalla, jolla voitaisiin saavuttaa tietyn tyyppisiä, mahdollisesti osallisuuteen liittyviä kokemuksia. Tiedolliset valmiudet eri aiheisiin liittyen sekä omaan käytöksen säätelyyn liittyvä osaaminen näyttävät olennaisina osallisuuden kokemusten kannalta.

Verkkoyhteisöjen käyttöön motivoivat tekijät näyttävät lukuisin tavoin käyttäjien yksilöllisten lähtökohtien määrääminä. Tämä antaa vahvistuksen sille, että verkkoyhteisöissä toimiminen on täysin vapaaehtoisuuteen perustuvaa. Käyttäjän sivustolle antama merkitys koetaan suurempana silloin, kun sivusto palvelee käyttäjän tarkasti määriteltyä käyttötappaa kuin tapauksissa, joissa sivustolle annetulle käyttötavalle on periaatteessa olemassa monia mahdollisia toteutuskeinoja. Pääsääntöisesti käyttäjät kokevat käyttämänsä verkkoyhteisöt käyttökokemuksensa kannalta sellaisina, että niissä olisi kehitettävää.

12 Opinnäytetyön eettisyys ja luotettavuus

12.1 Eettisyys

Tutkimuksen tekemiseen liittyy useita eettisiä kysymyksiä, joita tutkimuksen toteuttajan täytyy ottaa huomioon. Saadun tiedon hankintaan sekä sen julkaisemiseen liittyvät tutkimuseettiset periaatteet ovat yleisesti hyväksytyjä. Näiden periaatteiden tunteminen ja niiden mukaan toimiminen on kuitenkin jokaisen yksittäisen tutkijan vastuulla. (Hirsjärvi ym. 2007: 23.) Tutkimusaiheen valinta on jo sinänsä eettinen kysymys. Aiheen valinnan eettisen pohdinnan tulee selkeyttää kenen ehdoilla tutkimusaihe on valittu ja minkä vuoksi tutkimusta lähdetään toteuttamaan (Tuomi - Sarajärvi 2009:129.) Lopullinen opinnäytetyömme aiheen valinta tapahtui yhteisymmärryksessä työelämän yhteistyötahon, Verken eli Valtakunnallisen verkkonuorisotyön kehittämiskeskuksen kanssa. Verke toivoi lähtökohtaisesti opinnäytetyömme liittyvän jollain tavalla nuorten omiin kokemuksiin verkon ilmiöistä. Heidän mukaansa nuorten verkkoyhteisöihin liittyvien osallisuuden kokemusten, motiivien ja merkityksenannon näkökulmaa puuttui laadullisesta tutkimuksesta.

Eettisesti hyvä tutkimus edellyttää sitä, että tutkimuksen tekemisessä noudatetaan hyvää tieteellistä käytäntöä. Tutkijan tulee välttää epärehellisyttä kaikissa vaiheissa. Tähän liittyvät keskeisesti ainakin seuraavat tekijät: Toisen tekstiä ei saa lainata luvattomasti, vaan lainaus on osoitettava asianmukaisin lähdemerkinnöin. Tutkimuksen tuloksia ei saa yleistää kriittikittömästi, eikä tutkimuksen tekijä saa esittää tekaistuja havaintoja. Tutkimuksen raportointi ei saa olla harhaanjohtavaa tai puutteellista, vaan tutkimuksen teossa käytetyt menetelmät tulee selostaa perinpohjaisesti. Myös tutkimuksen puutteet on tuotava julki. (Hirsjärvi ym. 2007: 25–26.) Olemme opinnäytetyössämme useassa eri yhteydessä tarkistaneet saatujen tulosten paikkansapitävyyttä alkuperäisen aineiston perusteella. Olemme myös opinnäytetyössämme selostaneet, millä tavoin ja perusteiden perusteella aineistomme on kerätty sekä analysoitu. Opinnäytetyömme pohdinnassa olemme käymme läpi työhön liittyviä puutteita ja asioita, joita olisi voinut tehdä toisin.

Useat tieteen sisäiset haastatteluihin liittyvät eettiset kysymykset koskevat reliabiliteettia sekä validiteettia. Mikäli kyselylomakkeet on laadittu siten, etteivät ne anna kysymyksenasetteluun luotettavia vastauksia, tuhlaa tutkija sekä omia että laitoksensa resursseja

käyttäen samalla vastaajien aikaa hyödyttömään toimintaan. Tällaista tutkimusta voidaan jopa pitää moraalittomana. Johtopäätökset sekä toimenpiteet, jotka tällaisen tutkimuksen perusteella tehdään, eivät pidä paikkaansa, mikä johtaa taas resurssien tuhlaamiseen. Myös kysymyksen asetelua suhteessa kohdejoukolle tulee tutkimuksen luotettavuuden nimissä miettiä tarkkaan. (Mäkinen 2006: 92–93.)

Tutkimuksen lähtökohtana tulee toimia ihmisarvon kunnioittaminen. Antamalla ihmisille mahdollisuus päättää siitä, haluavatko nämä osallistua tutkimukseen, pyritään kunnioittamaan heidän itsemääräämisoikeuttaan. Tutkimushenkilöille tulee paljastaa kaikki oleelliset näkökulmat siitä, mitä tutkimuksessa tulee tapahtumaan tai mitä saattaa tapahtua tutkimuksen kuluessa. Tutkimushenkilön tulee olla myös kykenevä ymmärtämään tämä tieto. Osallistumista koskevan suostumuksen tulee olla vapaaehtoista. (Hirsjärvi ym. 2007: 25.) Kirjoitimme kyselyn kohteena oleville verkkoyhteisöille saateviestin, jossa ilmoitimme keitä olemme, mitä teemme, minkä vuoksi sekä miten tietoja käsitellään. Pyrimme ottamaan vastaajien ikätason huomioon saateviestissämme, käyttämällä mahdollisimman ymmärrettävää kieltä sekä ytimekästä selostusta.

Tutkimusryhmän pitää selvittää haastateltaville, miten anonymiteetti turvataan missäkin tapauksessa (Mäkinen 2006: 93). Kerroimme saateviestissämme kyselymme olevan anonymi. Vain yhdenlaisessa tapauksessa meille jäi vastaajasta tietoa, jonka perusteella hänet voitiin tunnistaa. Tämä tapahtui vain, mikäli hän päätti vapaaehtoisesti jättää kyselyn yhteydessä sähköpostiosoitteensa osallistuakseen elokuvalippuarvontaan.

Oleellisia tutkittavien suojaamiseen kuuluvia аспектеja ovat näiden oikeuksien ja hyvinvoinnin turvaaminen, jolloin osallistujien hyvinvointi tulee asettaa kaiken edelle. Tutkittavien antamien tietojen tulee olla luottamuksellista, eikä niitä näin käytetä muuhun kuin luvattuun tarkoitukseen. (Tuomi - Sarajärvi 2009:131.) Suoritimme opinnäytetyömme yhteydessä kyselyn eräässä yhteisössä, jonka ylläpito toivoi meidän luovuttavan kyselystä saatuja tuloksia hänen omaan käyttöönsä. Kieltäydyimme kuitenkin luovuttamasta kyseisiä tietoja hänelle, eettisiin syihin vedoten. Olemme pyrkineet varmistamaan, että kyseleistä saamiamme tietoja ei käytetä väärin. Anonymistia verkkokyselystä saatuja vastauksia säilytetään hallussamme, kunnes opinnäytetyömme on valmis ja hyväksytty. Tämän jälkeen hävitämme kyseiset vastaukset.

Siihen, pitäisikö kyselyyn osallistumisesta maksaa palkkio, ei voida vastata yksiselitteisesti. Suomessa ei yleensä käytetä palkkiota, vaan tavallisin tapa on käyttää mahdollisuutta osallistua palkinnon arvontaan. (Mäkinen 2006: 94.) Tarjosimme kyselyyn vastaajille mahdollisuuden osallistua elokuvalippuarvontaan.

12.2 Luotettavuus

Tutkimuksen luotettavuutta on arvioitava siksi, että vaikka pyrittäisiinkin välttämään virheiden syntymistä, vaihtelevat tutkimustulosten luotettavuus ja pätevyys (Hirsjärvi ym. 2007: 226). Laadullisen tutkimuksen luotettavuuden arviointiin ei voida antaa mitään yksiselitteisiä ohjeita. On kuitenkin tekijöitä, joiden huomioiminen on oleellista tutkimuksen luotettavuuden kannalta. (Tuomi - Sarajärvi 2009:140.)

Tutkimusraportissa tulee käydä ilmi, mitä ollaan tutkimassa ja minkä vuoksi juuri tämä kohde on valittu. Tutkimuksen tekijän tulee selvittää, millä tavoin aineisto on kerätty ja mitä erityispiirteitä tai ongelmia aineistonkeruuseen on liittynyt. Tutkimuksen tiedonantajiin liittyvät asiat, kuten tiedonantajien valinnan perusteet sekä tutkijoiden suhde näihin tiedonantajiin on selvitettävä tutkimusraportissa. Edellä mainittujen tekijöiden lisäksi on myös raportoitava, millä aikataululla tutkimus on tehty, millä tavoin aineisto on analysoitu ja miksi tutkimus on eettisesti laadukas. (Tuomi - Sarajärvi 2009:140–141.)

Olemme opinnäytetyössämme perustelleet, minkä vuoksi olemme valinneet aiheemme. Aineistonkeruumenetelmä, kyseisen menetelmän valinnan syyt sekä siihen liittyvät vahvuudet ja haasteet ovat kaikki asioita, jotka olemme perustelleet niin hyvin kuin olemme pystyneet, niitä kriittisesti pohtien. Haasteita tai heikkouksia liittyen verkkokyselylomakkeeseen aineistonkeruumenetelmänä olivat esitettyjen kysymysten käsittäminen eri tavalla, kuin miten ne on alun perin tarkoitettu sekä epävarmuus siitä, miten tärkeänä vastaajat pitävät kyselyä ja ovatko he pyrkinet huolellisuuteen ja rehellisyyteen vastauksissaan (Hirsjärvi ym. 2007:190). Pohdimme opinnäytetyön toteuttamista suunnitellessa myös muiden vaihtoehtoisten tai täydentävien aineistonkeruumenetelmien, kuten haastattelun käyttöä. Tämä olisi voinut tuoda aineistoon syvyyttä ja kattavuutta vastauksissa.

Opinnäytetyön tiedonantajien valinta on perusteltu sillä, että he ovat oletusarvoisesti käyttäjiä verkkoyhteisöissä joihin kyselylomakkeemme lähetetään. Kohderyhmän rajaaminen 13–18 vuotiaisiin poikiin ja tyttöihin perustuu siihen, että 13 vuotta on yleinen alaikäraja sosiaalisen median sovelluksissa osallistumiselle, kun taas 18-vuotiasta voidaan täysi-ikäisyydestään huolimatta pitää yhä nuorena esimerkiksi nuorisolain näkökulmasta. Olemme pyrkineet saamaan sukupuolellisesti tasaisen ja edustavan otoksen kohdentamalla kyselyn tiettyihin yhteisöihin. Tästä huolimatta kyselyyn vastanneista suuri enemmistö kostuu tytöistä. Eri yhteisöjen osuudet saamiemme vastausten kokonaisuudesta poikkesivat toisistaan, jolloin enemmistö vastauksista oli yhdestä yhteisöstä. Suhteemme tiedonantajiin perustui verkkoyhteisöihin lähetettyyn saateviestiin, jossa esittelimme itsemme, opinnäytetyömme aiheen sekä vastaamiseen liittyvät käytännölliset ja eettiset seikat. Tiedonantajat ovat tehneet päätöksen kyselyyn vastaamisesta saateviestimme sekä kyselylomakkeen näkemisen pohjalta.

Aikataulullisesti pyrimme siihen, että kyselylomakkeen luomiseen, sen tulosten analysoimiseen ja raportointiin on paneuduttu niin huolellisesti kuin opinnäytetyömme aikarajan puitteissa oli mahdollista. Kyselylomaketta on mahdollista korjata ennen varsinaista kyselytutkimusta. Jälkeenpäin sitä ei voi tehdä, vaan voidaan ainoastaan todeta, että kysely ei ole mitannut sitä asiaa, josta haluttiin tietoa, jolloin kyseessä on validiteettiongelma. Tutkija voi helposti myös sokeutua omaan kyselylomakkeeseensa, jonka vuoksi kriittinen tarkastelu saattaa avata silmät näkemään jonkin itsestään selvän virheen. (Mäkinen 2006: 93.) Testasimme kyselylomakkeen yhdessä verkkoyhteisössä kahdella käyttäjällä ennen lopullisen version julkaisemista. Teimme saatujen testivastausten pohjalta joitakin pieniä muutoksia lomakkeeseemme. Tavoittelimme kyselylomakkeiden julkaisemisen samanaikaisuutta eri verkkoyhteisöissä. Eräissä yhteisöissä julkaistujen kyselyiden vastausten kato ja tästä johtunut tarve kyselylupien anomiseen uusista verkkoyhteisöistä kuitenkin aiheuttivat väistämättömästi jonkin verran eriaikaisuutta kyselyjen julkaisun suhteen.

Olemme pyrkineet tarkkuuteen opinnäytetyön tulosten ja aineiston analysoinnin toteuttamisen raportoinnissa. Analyysivaiheessa päätimme jättää analyysin ulkopuolelle tyhjäksi jätetyt vastaukset, sillä emme ole voineet tietää johtuiko vastaamattomuus kysymyksen ymmärtämiseen liittyvästä vaikeudesta vai haluttomuudesta vastata kysymyksen. Aineistosta saatujen tulosten paikkansa pitävyyttä on tarkistettu vertaamalla tuloksia alkuperäisiin vastauksiin useaan otteeseen.

Eräs luotettavuuteen liittyvä haaste koskee tiedon niukkuutta osassa vastauksista. Tiedon niukkuus teki tämän aineiston analysoimisen haastavaksi ja loi riskin, että yritimme löytää aineistosta jotain mitä siinä ei ilmennyt. Pyrimme kuitenkin välttämään ylianalysoimista tulostemme kriittisellä pohdinnalla alkuperäisten vastausten valossa. Pyrkiäksemme lisäämään saaduissa vastauksissa annettua tiedon määrää ja laatua, käytimme tarpeen mukaan lisäkysymyksiä saadaksemme tarkentavaa tietoa tai perusteluja annetulle vastaukselle. Monessa tapauksessa näihin lisäkysymyksiin ei vastattu tai vastaajat kokivat antamansa vastauksen perusteella, että he olivat vastanneet samaan asiaan jo aiemmin varsinaisessa kysymyksessä. Tärkeää oli kuitenkin se, että vastaajalla oli mahdollisuus perustella näkemyksiään ja pyrimme näin myös välttämään liiallista johdattelua kysymyksissämme.

13 Pohdintaa

Opinnäytetyötä toteuttaessamme meille nousi esiin muutamia pohdinnan aiheita. Nämä aiheet liittyivät muun muassa kyselyn toteuttamiseen, tulosten hyödynnettävyyteen työelämän näkökulmasta sekä mielestämme mielenkiintoisiin jatkotutkimuksen aiheisiin.

13.1 Pohdintaa verkkokyselylomakkeen vastauksista

Eräs vastauksissa huomiota herättävä tekijä liittyi muutamien, samojen käyttäjien eri kysymyksiin esittämien vastausten ristiriitaisuuteen. Eräs näistä kysymyksistä koski anonyymien verkkoyhteisön merkitystä käyttäjille ja toisessa pyydettiin käyttäjiä pohtimaan, miten he muuttaisivat käyttämäänsä anonyymia verkkoyhteisöä, mikäli se olisi mahdollista. Aineistoa käsitellessämme huomasimme, että muutama käyttäjä kertoi käyttämänsä yhteisön olevan itselleen merkityksellisen, mutta he kuitenkin esittivät yksityiskohdaisia sekä pontevalta vaikuttavia muutosehdotuksia sivustoille. Nämä muutosehdotukset liittyivät esimerkiksi asioihin, jotka häiritsivät heidän käyttökokemuksiaan. Eräs käyttäjä koki sivustonsa merkityksen lähes mitättömänä, mutta ilmoitti kuitenkin toiseen kysymykseen vastatessa olevansa riippuvainen sivustosta.

Vaikka kyselyn tuloksia käsiteltäessä onkin oletettava, että kyselyyn vastanneet ovat antaneet täysin rehellisiä vastauksia, voidaan siitä huolimatta pohtia, olisiko esimerkiksi mahdollista, että tietyn verkkoyhteisön merkittävyys tai tärkeys saatetaan nähdä jollain tapaa negatiivisena asiana ja tämän vuoksi sitä halutaan vähätellä?

Kyselymme olisi hyötynyt täydentämisestä muutamasta eri näkökulmasta. Emme keränneet kyselyllämme lainkaan tietoa siitä, olivatko käyttäjät yrittäneet kertoa vastauksiinsa esittämiään muutosehdotuksia sivustojensa ylläpidolle tai muille käyttäjille, ja mikäli näin oli tapahtunut, olivatko käyttäjät kokeneet tulleen kuulluksi asiassa. Tämä olisi saattanut olla merkittävää käyttäjien osallisuuden kokemuksen kannalta. Kyselylomakkeemme suurin eräkato kohdistui muutamaankin tarkentavaan lisäkysymykseen, joihin pääsääntöisesti joko jätettiin vastaamatta tai jonka yhteydessä todettiin, että kyseinen asia oli tullut ilmi jo käyttäjän aiemmassa vastauksessa. Täten voidaan kyseenalaistaa lisäkysymysten tarpeellisuus sekä pohtia, olivatko ne käyttäjien ikätasoon nähden liian haastavia. Jotkut kyselyyn vastanneista käyttäjistä, jotka ikänsä puolesta ylittivät kyselymme kohderyhmän, olivat kuitenkin vastanneet näihin lisäkysymyksiin hyvinkin tarkasti, mikä puolestaan tukee näkemystämme haastavuudesta. Kaikkien käyttämiemme kysymysten ollessa avoimia katsoimme, että vastaajien kyselyyn motivoimisen kannalta kyselylomaketta tuli hieman tiivistää, jonka vuoksi jätimme tietoisesti pois muutamia tarkentavia kysymyksiä, joilla olisi voinut saada syvempää tietoa.

Tarkastellessamme edelleen eri kysymysten vastausten välisiä suhteita huomasimme erään käyttäjän antamista vastauksista, että hänen esittämänsä muutosehdotus koskien sivustoaan sisälsi sellaisen rajoitteen, jonka kautta hän antoi myös merkityksensä sivustoon sitoutumiselle. Kyseinen käyttäjä ehdotti käyttämälleen sivustolle rekisteröintipakkoa ja oli näin valmis luopumaan tunnistamattomuudestaan. Käyttäjä kertoi, että nimen rekisteröiminen olisi hänelle sitoutumista määrittävä tekijä verkkoyhteisössä. Vaikka kukaan käyttäjistä ei kokenut olevansa yksiselitteisesti sitoutunut sivustoon, hän vaikutti täten antamiensa vastausten perusteella olevan valmis omien sanojensa mukaiseen verkkoyhteisöön sitoutumiseen.

13.2 Verkkonuorisotyön rooleista anonyymeissa verkkoyhteisöissä

Toisen tutkimuskysymyksemme pohjalta kyselymme vastanneet nuoret anonyymien verkkoyhteisöjen käyttävät vaikuttivat osallistuvan yhteisöihin hyvin omaehtoisesti,

omien tarpeidensa tai halujensa ohjaamina. Tämän pohjalta vaikuttaisi siltä, että mikäli verkkonorisotyö tahtoo tavoittaa tämän kaltaiset melko itsenäisinä käyttäjinä näyttäytyvät nuoret, on sen kohdistettava tai jalkauduttava paikkoihin, joihin nuorten omat halut ohjaavat heidät. Näkökulmaa puoltaa erityisesti se, että käyttäjien merkityksenannoissa sivustoilleen korostuivat säännöllisyys ja yhteys vapaa-aikaan ja sen viettämiseen.

Toisaalta on kysyttävä, ovatko verkkonorisotyön palvelut ylipäättänsä tarpeellisia kyseisille nuorille. Aineiston pohjalta nousi esiin, että kukaan vastaajista ei nähnyt käyttämänsä verkkoyhteisöä paikkana, jossa kokisi varsinaista turvattomuutta. Onko mahdollista, että kyseiset verkkoyhteisöt näyttäytyvät käyttäjilleen sikäli etäisinä, että niillä esiintyvä asiaton käytös tai jopa tahallinen kiusaaminen ei tuota yhtä vakavia seurauksia kuin kasvokkain käytävässä vuorovaikutuksessa tai henkilökohtaisemmassa sosiaalisessa mediassa, kuten Facebookissa?

Saamiemme tulosten perusteella verkkonorisotyöllä voisi olla keinoja nuorten osallisuuden liittyvien kokemusten tukemiseen tai vahvistamiseen myös anonyymeissä verkkoyhteisöissä. Koska osallisuuteen liittyvillä kokemuksilla oli johtopäätöstemme mukaan yhteys myös käyttäjän tietoperustaan, voidaan tähän vaikuttamalla edistää osallisuuden liittyviä kokemuksia ja nuorten omaa osallistumista.

Tulkintamme mukaan käyttäjien suhtautumistavalla anonyymeillä verkkoyhteisöille valitsevaan ilmapiiriin ja muiden käyttäjien viesteihin oli suuri merkitys. Kyselyyn vastanneet käyttäjät eivät ainakaan kyselyyn vastaamisen aikana olleet lopettaneet yhteisöisään käymistä kokemastaan negatiivisesta viestinnästä huolimatta. Mielenkiintoista on kuitenkin pohtia, kuinka suuri osa käyttäjistä on lopettanut yhteisöissä käymisen negatiivisten kokemusten vuoksi. Mikäli yksilön omalla suhtautumisella ja tähän yhteydessä olevalla tietoperustalla on merkittävä vaikutus siihen, missä määrin hänen on mahdollista saada osallisuuden liittyviä kokemuksia verkkoyhteisön sisällä, voidaan pohtia, löytyisikö norisotyölle työnsarkaa tai keinoja tämän tietoperustan vahvistamiseen. Verkkonorisotyöntekijä voisi esimerkiksi yhteistyössä ylläpidon kanssa jalkautua yhteisöön sekä toimia turvallisenä aikuisena, joka voisi paitsi tukea nuoria näiden avun tarpeissa, myös toimia eräänlaisena medialukutaidon kasvattajana.

Vastauksista saaduissa tuloksissa tuli esiin erilaisia auttamistilanteita, joissa käyttäjät tarjosivat itse apuaan, pyysivät muilta apua tai antoivat apua muiden sitä pyytäessä. Osa

kuvailluista avunantotilanteista liittyi nuoruuteen liittyviin kysymyksiin ja haasteisiin. Vastauksissa tuli ilmi myös tilanteita, jossa vanhemmat käyttäjät antoivat apuaan ja neuvonjaan nuoremmille. Voidaan pohtia, ottaisivatko nuoret käyttäjät kyseisen avun vastaan, mikäli sen tarjoaja olisi toisen käyttäjän sijaan koulutettu aikuinen nuorisotyöntekijä? Nuorisotyöntekijä voisi toimia eräänlaisena avun saamisen varmistajana, jolloin nuorten välinen vertaistuki olisi yhä merkittävässä roolissa. Nuorisotyöntekijä vastaisi viime kädessä siitä, että apua tarvitseva nuori saa tarvitsemansa avun, tiedon tai ohjautuu sitä tarjoavan palvelun piiriin. Nuorisotyön käyttäjille antama tuki, apu ja tieto voisivat vahvistaa myös käyttäjien keinoja näiden väliseen apuun ja neuvontaan, heidän saadessaan lisää valmiuksia erilaisissa avunantotilanteissa toimimiseen.

Verkkonuorisotyöntekijän näkyvä jalkautuminen anonyymille verkkoyhteisölle saattaa kuitenkin vaikuttaa käyttäjien suhtautumiseen kyseistä yhteisöä kohtaan. Mikäli oletetaan, että yhteisössä toimimisessa on tärkeää keskustelun vapaamuotoisuus ja keveys, voidaan pohtia, onko nuorisotyöntekijän läsnäololla käyttäjiä sivustolta etäännyttävä vaikutus.

13.3 Mahdolliset jatkotutkimuksen aiheet

Mahdollisten jatkotutkimusaiheiden näkökulmasta voidaan todeta, että esimerkiksi haastattelun kautta tapahtuvalla aineistonkeruulla olisi voinut saada vielä syvällisempää tietoa aiheesta haastattelun suomien mahdollisuuksien perusteella. Panostimme itse kyselylomakkeen huolelliseen suunnitteluun, mikä puolestaan vaikutti käytettävissämme oleviin ajallisiin resursseihin.

Kyselyn avulla saimme lähinnä pinnallista tietoa kyseessä olevan verkkoyhteisön merkityksestä yksittäiselle käyttäjälle. Mielestämme hyvä jatkotutkimusaihe voisi liittyä nuoren identiteettityöskentelyyn ja verkkoyhteisöihin. Vastauksista tuli ilmi, että osa käyttäjistä toivoi muutoksia verkkoyhteisöihin, liittyen muun muassa yhteisöissä ilmenevän epäasiallisen käytöksen vähentämiseen. Olisi mielenkiintoista myös saada tietää, miten nuoret ottaisivat vastaan aikuisen, jonka rooli ei rajoittuisi pelkästään keskustelun valvomiseen, vaan hän näyttäytyisi henkilönä, jolta voisi myös pyytää apua ja jonka kanssa voisi keskustella. Emme keränneet tietoa kyselyyn vastanneiden vapaaehtoisesta tunnistettavuudesta.

desta, eli siitä käyttivätkö he samaa käyttäjänimeä, vaikkei sivusto siihen velvoittanutkaan. Olisi mielenkiintoista tietää tarkemmin, minkälainen rooli käyttäjän tunnistettavuudella on osallisuuden kannalta tällaisessa verkkoyhteisössä.

Lähteet

Aaltonen, Marjo - Ojanen, Tuija - Vihunen, Riitta - Vilén, Marika 2003. Nuoren aika. Porvoo: WSOY.

Anttiroiko, Ari-Veikko 2003. Kansalaisten osallistuminen, osallisuus ja vaikuttaminen tietoyhteiskunnassa. Teoksessa Bäcklund, Pia (toim.): tietoyhteiskunnan osallistuva kansalainen. Helsingin kaupungin tietokeskus. Tutkimuksia 5/2003.11-31.

Dunderfelt, Tony 1999. Elämänkaaripsykologia. Lapsen kasvusta yksilön henkiseen kehitykseen. Porvoo: WSOY.

Gretschel, Anu 2002. Kunta nuorten osallisuusympäristönä. Nuorten ryhmän ja kunnan vuorovaikutussuhteen tarkastelu kolmen liikuntarakentamisprojektin laadunarvioinnin keinoin. Liikunta- ja terveystieteiden tiedekunta. Jyväskylän yliopisto.

Haasio, Ari 2008. Kaikki irti internetistä. Helsinki: BTJ Finland Oy.

Haltia, Maiju 2012. Nuorten kansalaiskulttuurit ja media. Näkökulmia nuorten aktiiviseen kansalaisuuteen. Pro gradu-tutkielma. Yhteiskuntatieteellinen tiedekunta. Sosiologia. Turun yliopisto.

Heikkilä, Juha-Pekka - Hyyppä, Harri - Puutio, Risto (toim.) 2009. Yhteisön lumo. Systemisiä kytkeytymisiä. Jyväskylä: Metanoia instituutti.

Heinonen, Ulla 2008. Sähköinen yhteisöllisyys. Kokemuksia vapaa-ajan, työn ja koulutuksen yhteisöistä verkossa. Kulttuurituotannon ja maisemantutkimuksen laitoksen julkaisuja 14. Turun yliopisto.

Hevostallinet Oy 2014. FAQ –osio. Verkkodokumentti. <<http://www.hevostalli.net/faq/>>. Luettu 14.10.2014.

Hirsjärvi, Sirkka – Remes, Pirkko – Sajavaara, Paula 2007. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Tammi.

Kaivosoja, Anna 2010. Nuorten tavoittaminen ja kohtaaminen verkkoyhteisöissä. Netari-ohjaajien käsitykset verkkonuurisotyön haasteista ja mahdollisuuksista. Pro gradu-tutkielma. Kasvatustieteiden tiedekunta. Kasvatustieteiden koulutus. Oulun yliopisto.

Kaksoissola 2014. Kaksoissola. Verkkodokumentti. <<http://www.kaksoissola.net/>>. Luettu 23.10.2014.

Kiilakoski, Tomi 2007. Lapset ja nuoret kuntalaisina. Teoksessa Gretschel, Anu- Kiilakoski, Tomi (toim.): Lasten ja nuorten kunta. Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura julkaisuja 77. 8-20.

Kiilakoski, Tomi-Taiponen, Janne 2011. Osallisuus ja osallistuminen verkkoperustaisessa nuorisotyössä. Teoksessa Merikivi, Jani - Timonen, Päivi - Tuttila, Leena (toim.). 2011 Sähköä ilmassa. Näkökulmia verkkoperustaiseen nuorisotyöhön. Helsinki: Unigrafia. 75-89.

Konsolifin 2014. FAQ -osio. Verkkodokumentti. <http://www.konsolifin.net/bbs/faq.php?faq=vb3_board_faq#faq_vb3_board_usage>. Luettu 12.10.2014.

Kuikka, Suvi 2011. Verkossa tehtävä työ-suojelua, hyödyntämistä vai osallisuutta. Teoksessa Merikivi, Jani - Timonen, Päivi - Tuttila, Leena (toim.). 2011 Sähköä ilmassa. Näkökulmia verkkoperustaiseen nuorisotyöhön. Helsinki: Unigrafia. 36-39.

Lehdonvirta, Vili- Räsänen, Pekka 2010. How do young people identify with online and offline peer groups? A comparison between UK, Spain and Japan. Verkkodokumentti. <<http://www.hiit.fi/u/vlehdonv/documents/Lehdonvirta-2011-youth-online-identification.pdf>>. Luettu 16.4.2014.

Manuel Castells 2001. The Internet Galaxy. Reflections on the internet, business and society. Oxford: Oxford University Press. The University of Oxford.

Matikainen, Janne - Aula, Pekka - Villi, Mikko (toim.) . Tutkielmamatka verkkoviestintään 2006. Helsinki: Gaudeamus Helsinki University Press. Helsingin yliopisto.

Mikkonen, Susanna 2011. Nuoret vaikuttajat verkossa. Tutkimus akaalaisten nuorten poliittisesta osallistumisesta Internetissä. Pro gradu-tutkielma. Kasvatustieteiden yksikkö. Elinikäisen oppimisen ja kasvatuksen koulutus. Tampereen yliopisto.

Mäkinen, Olli 2006. Tutkimusetiikan ABC. Helsinki: Tammi.

Nuorisolaki 72/2006. Annettu Helsingissä 1.1 2010.

Nurmi, Jan-Erik-Ahonen, Timo-Lyytinen, Heikki-Lyytinen, Paula-Pulkkinen, Lea-Ruoppila, Isto 2009. Ihmisen psykologinen kehitys. Helsinki: WSOY.

Sinisalo-Juha, Eeva - Timonen, Päivi 2011. Verkkoperustaisen nuorisotyön määrittelyä ja teoriaa. Teoksessa Merikivi, Jani - Timonen, Päivi - Tuttila, Leena (toim.). 2011 Sähköä ilmassa. Näkökulmia verkkoperustaiseen nuorisotyöhön. Helsinki: Unigrafia. 23-35.

Tuomi, Jouni – Sarajärvi, Anneli 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Tammi.

Yoo, Won-Seok - Suh, Kil-Soo - Lee, Moon-Bong 2001. Exploring the factors enchancing member participation in virtual communities. Verkkodokumentti. <<http://aisel.aisnet.org/cgi/viewcontent.cgi?article=1121&context=pacis2001>>. Luettu 16.4.2013.

Vehkalahti, Kimmo 2008. Kyselytutkimuksen mittarit ja menetelmät. Helsinki: Tammi.

Verkkonuorisotyön valtakunnallinen kehittämiskeskus VERKE 2014. VERKE. verkkodokumentti. <<http://www.verke.org/verke>>. Luettu 14.4.2014.

Wallace, Patricia 1999. The psychology of the internet. Cambridge: Cambridge university press. The University of Cambridge

Saateviesti verkkoyhteisöön

Hei verkkoyhteisön käyttäjät!

Olemme kaksi Metropolia -ammattikorkeakoulussa sosionomeiksi opiskelevaa nuorta miestä ja tarvitsimme teidän apua. Teemme nimittäin opinnäytetyötä nuorten osallisuudesta anonyymeissa verkkofoorumeissa ja teidän, 13–17 -vuotiaiden kokemukset verkkoyhteisöstä olisivat meille arvokkaita!

Ohessa löytyy linkki kyselylomakkeeseemme ja olisimme iloisia, jos käyttäisitte hetken aikaa siihen vastaamiseen. Lomakkeeseen saa vastattua noin 10–20 minuutissa ja kaikki vastaajia koskevat tiedot ovat luottamuksellisia. Itse kysely on täysin anonyymi. Tietoja käytetään ainoastaan tämän opinnäytetyön ja opetuksen tarkoituksiin.

Vastaamalla kyselyyn voit osallistua leffalippuarvontaan jättämällä sähköpostisi kyselyn lopussa.

Ystävällisin terveisin!

-Lauri Sundberg & Saku Räsänen

Osallisuuskysely verkkoyhteisöön

Hei! Tervetuloa kyselyymme ja kiitokset etukäteen vastauksistasi. Toivomme, että vastaisit kyselyssä kysymysten jälkeisille tyhjille riveille ja pohtisit omia kokemuksiasi osallisuuskyselystä. Mikäli haluat osallistua leffalippuarvontaan, muista jättää kyselyn lopussa oma sähköpostiosoitteesi.

Ikä & Sukupuoli

Kuvailisitko tilanteita verkkoyhteisössäsi joissa olet kokenut, että sinut on hyväksytty?

Kertoisitko vielä, miksi olet kokenut näin?

Kertoisitko meille mahdollisista kokemuksistasi, joissa verkkoyhteisösi on tuntunut sinusta erityisen turvalliselta tai turvattomalta paikalta?

Miksi olet tuntenut näin?

Millaisissa tilanteissa olet kokenut voivasi kantaa jonkinlaista vastuuta verkkoyhteisö-
säsi?

Kuvailisitko tilanteita, joissa olet kokenut, että sinuun luotetaan verkkoyhteisössäsi?

Kertoisitko vielä, miksi olet kokenut näin?

Koetko olevasi sitoutunut verkkoyhteisöösi? Mitä sitoutuminen mielestäsi tarkoittaa?

Minkälaiset asiat saavat sinut palaamaan verkkoyhteisösi?

Tunnetko kuuluvasi johonkin porukkaan/joukkoon verkkoyhteisösi sisällä? Miksi?

Koetko, että ainakin jotkut käyttäjät toimivat verkkoyhteisössäsi jonkin "yhteisen hyvän" eteen?

Jos mielestäsi näin on, mitä tämä "yhteinen hyvä" voisi olla? Mistä sen huomaa?

Jos mielestäsi näin ei ole, miksi olet tätä mieltä?

Toimitko itse jonkin "yhteisen hyvän" eteen verkkoyhteisössäsi?

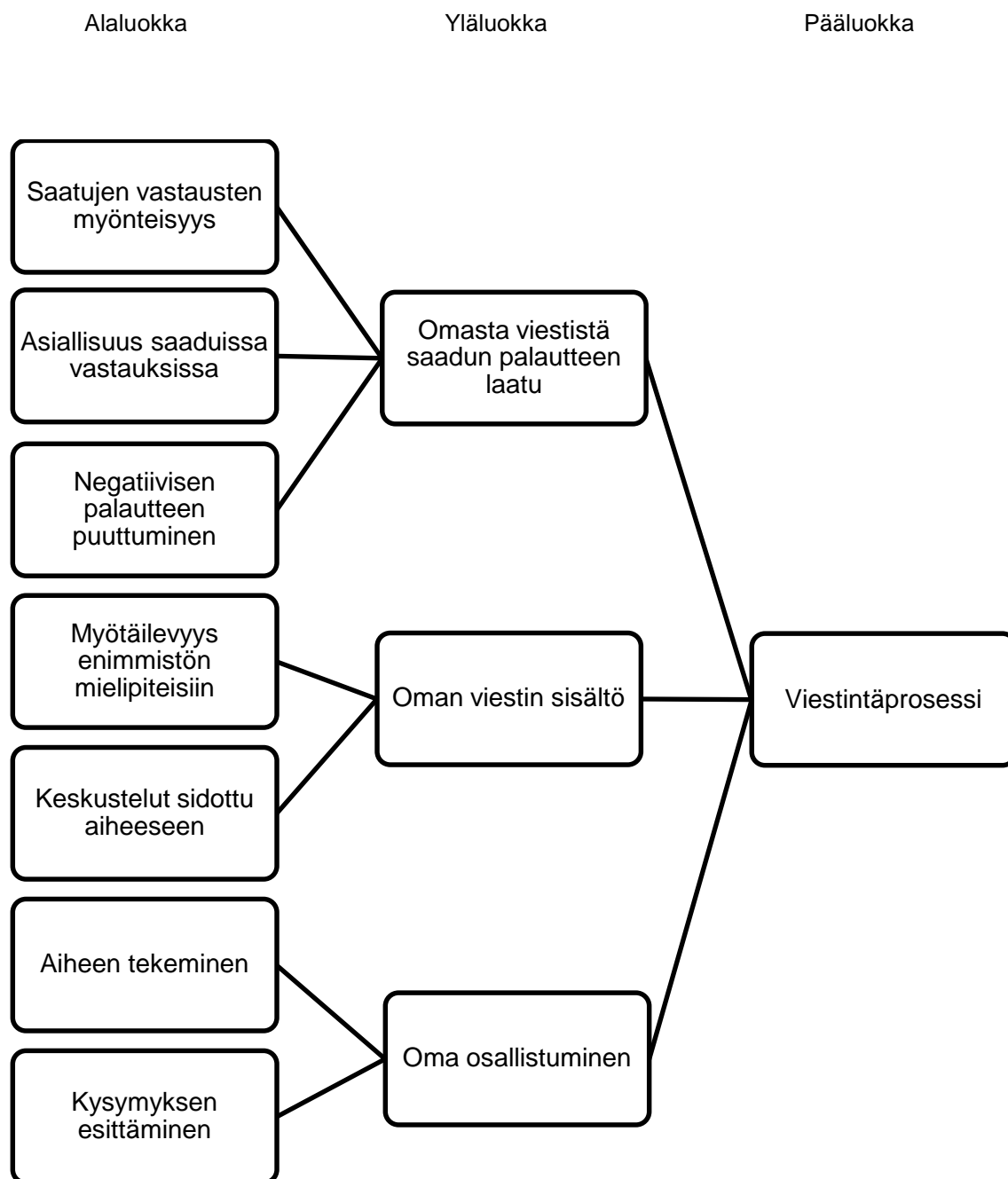
Jos olet saanut omiin viesteihisi vastauksia, kerro omin sanoin, millaisina olet kokenut nämä vastaukset?

Kertoisitko omin sanoin, mitä verkkoyhteisösi merkitsee sinulle?

Jos sinä saisit päättää, miten muuttaisit verkkoyhteisössäsi ja miksi?

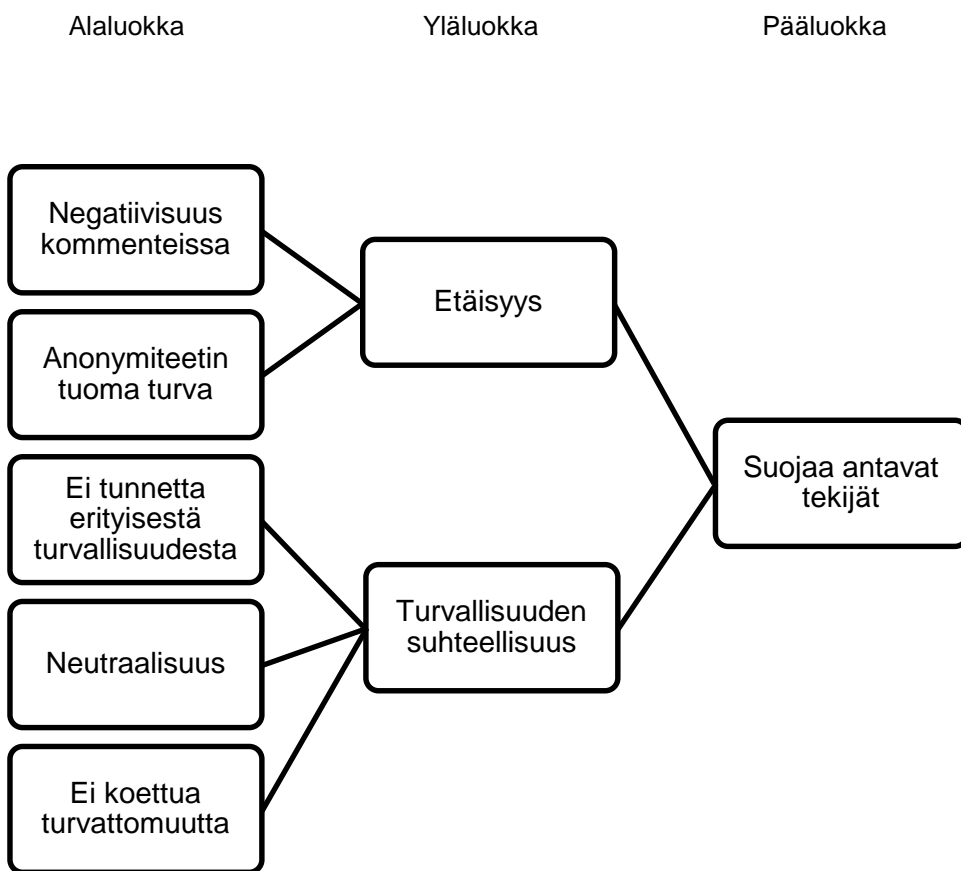
Kiitos vastauksistasi! Mikäli tahdot osallistua leffalippu-arvontaan, kirjoita sähköposti-osoitteesi alle.

Hyväksytyksi tuleminen

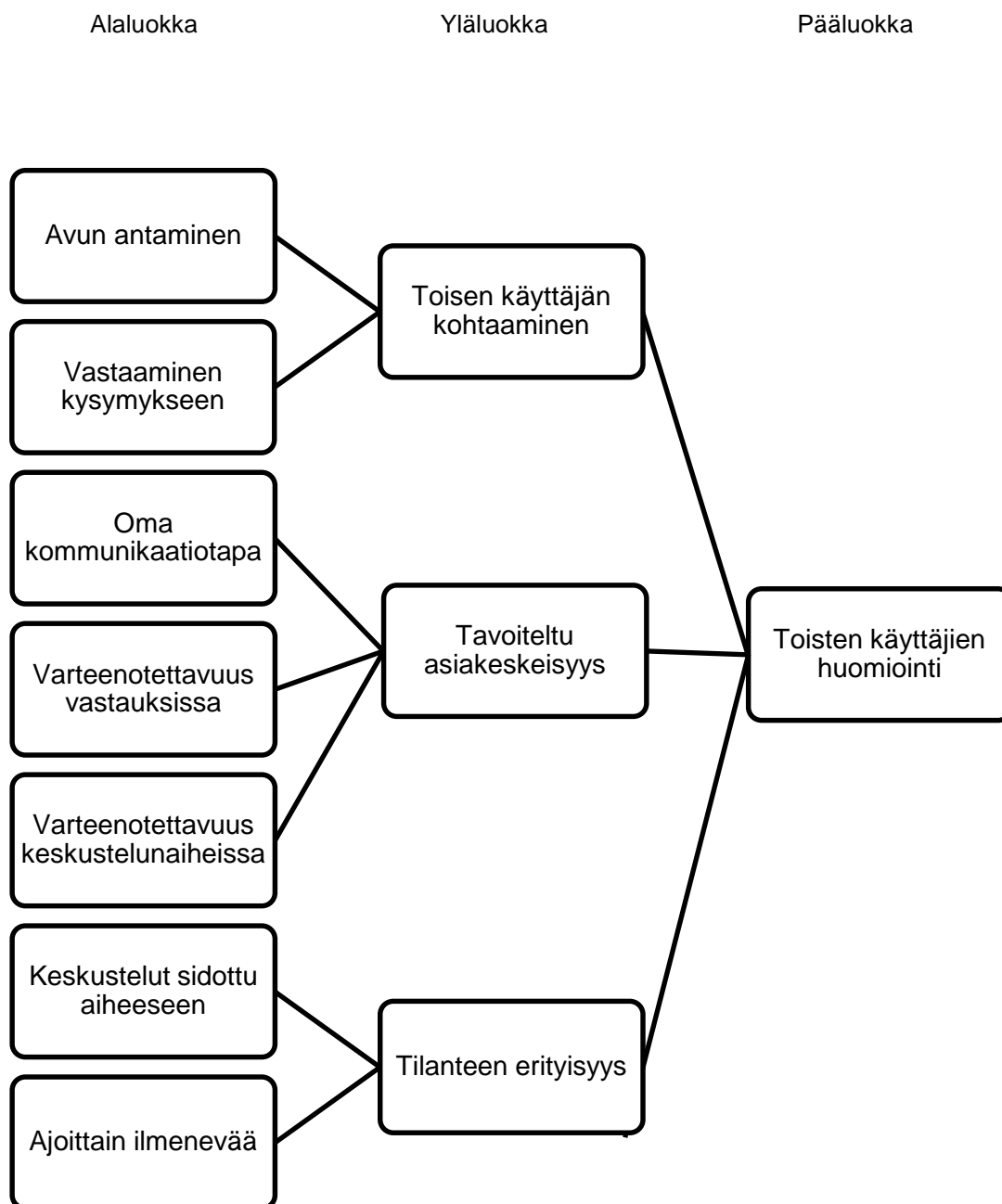
Kuvio 3. Hyväksytyksi tuleminen anonyymeissä verkkoyhteisöissä.

Verkkoyhteisön turvallisuus ja turvattomuus

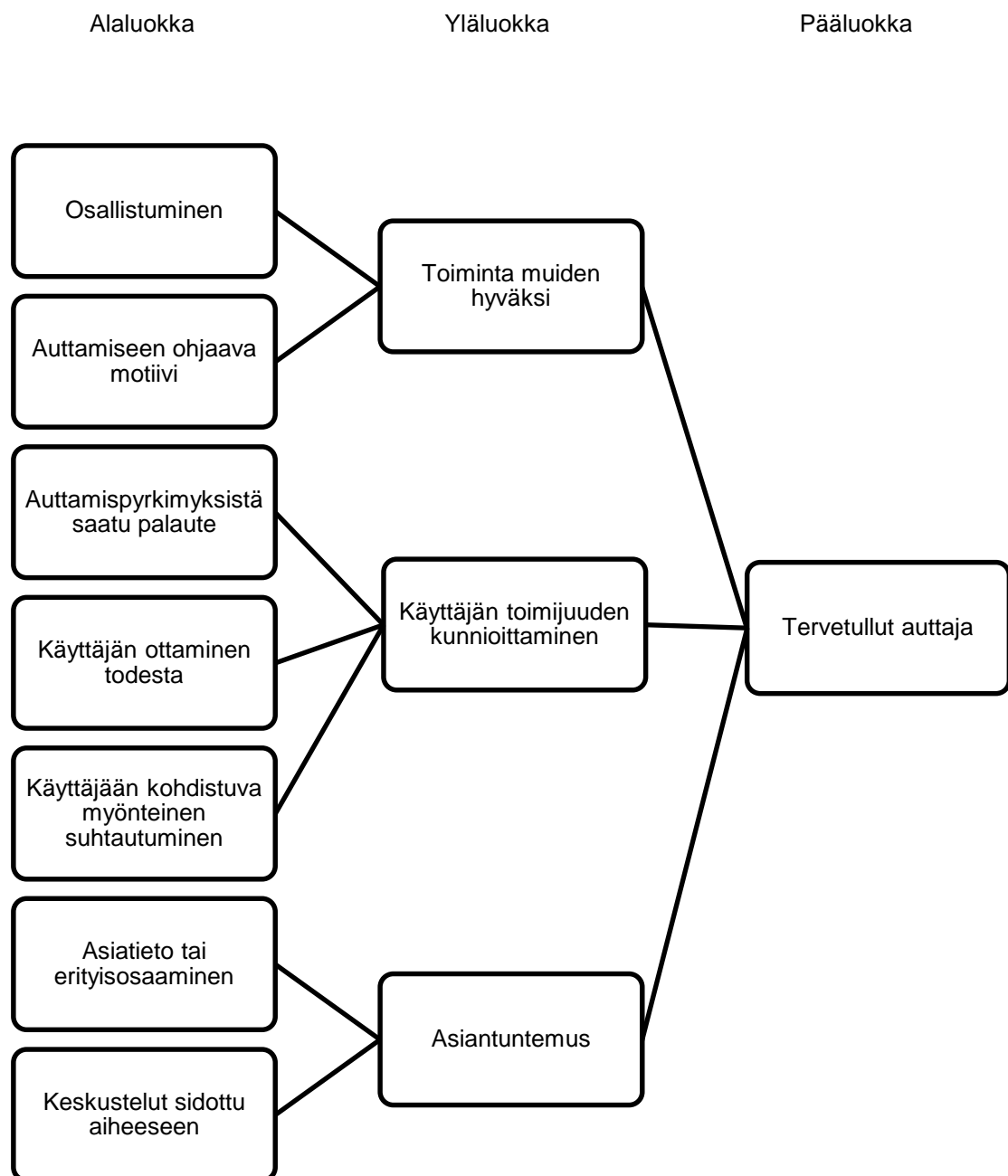
Kuvio 4. Verkkoyhteisön turvallisuus ja turvattomuus.

Vastuun kantaminen

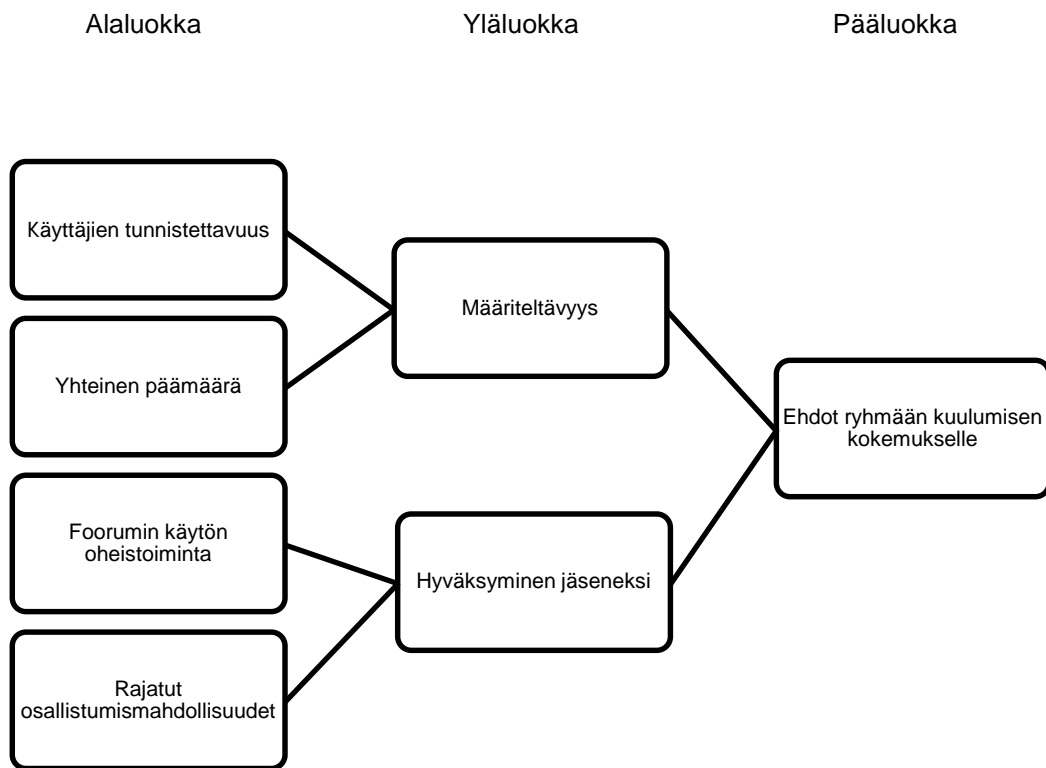
Kuvio 5. Vastuun kantaminen anonyymeissä verkkoyhteisöissä.

Luottamus

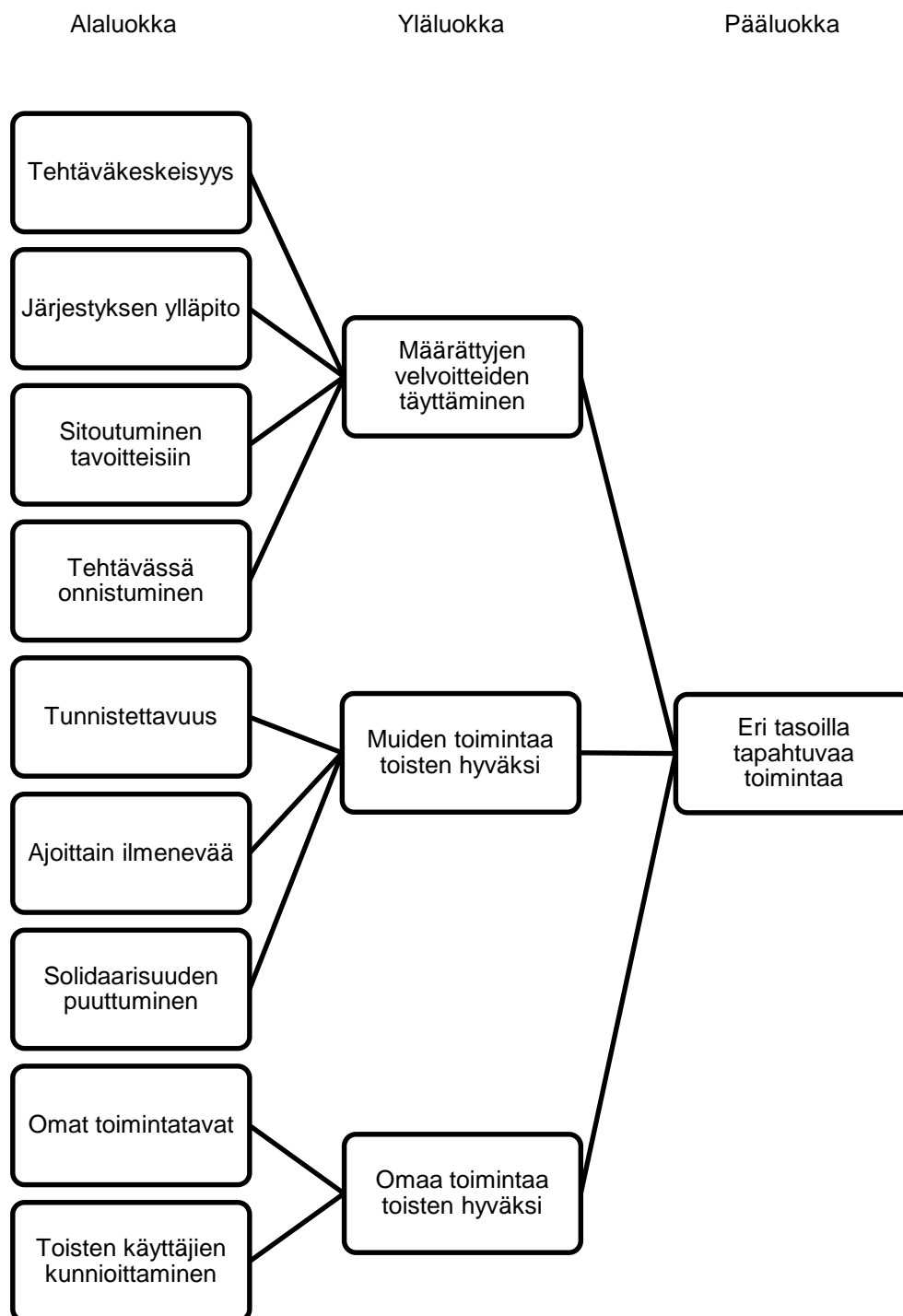
Kuvio 6. Luottamus anonyymeissä verkkoyhteisöissä.

Ryhmään kuuluminen

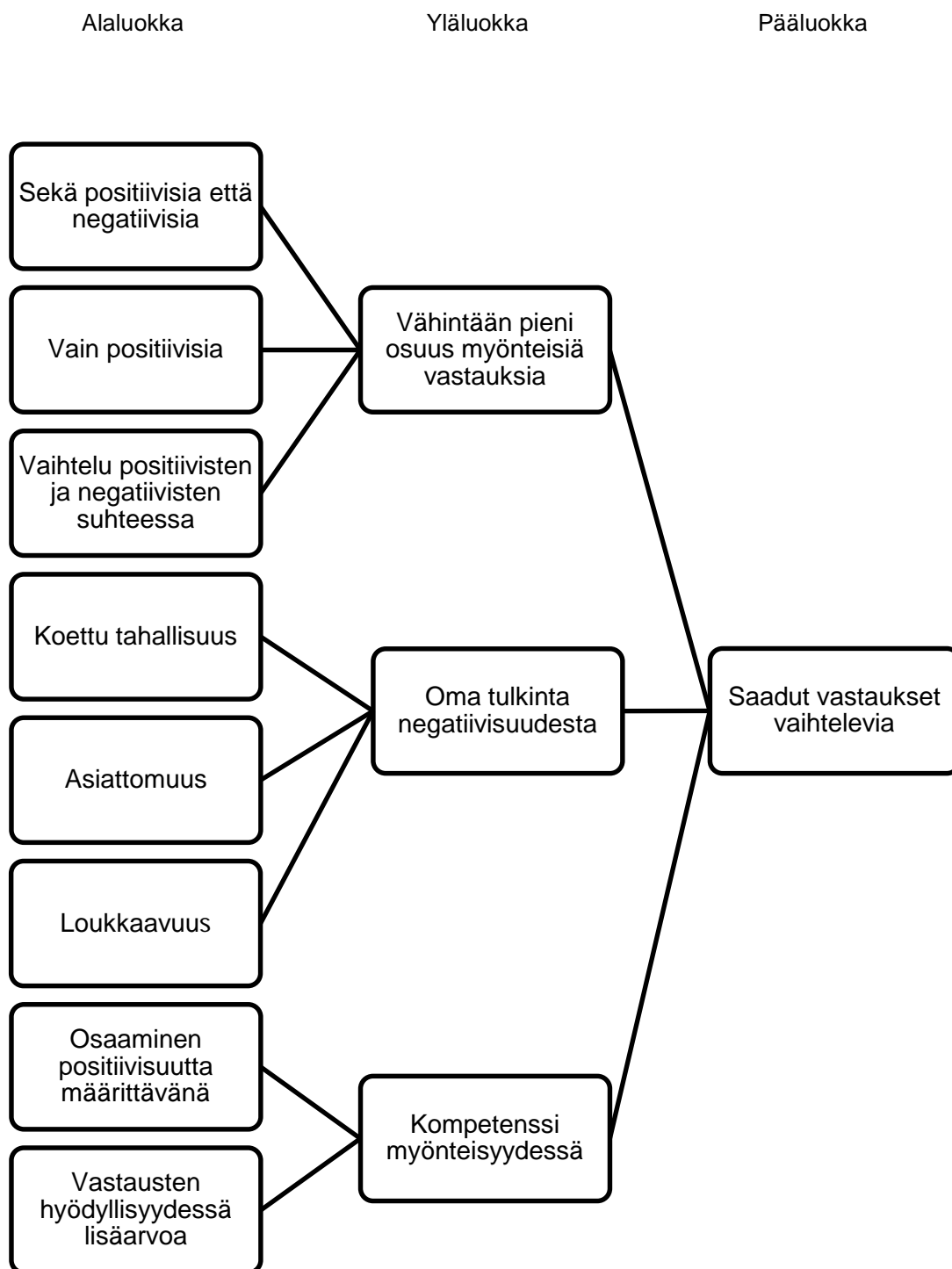
Kuvio 7. Ryhmään kuuluminen anonyymeissa verkkoyleisöissä.

Yhteinen hyvä

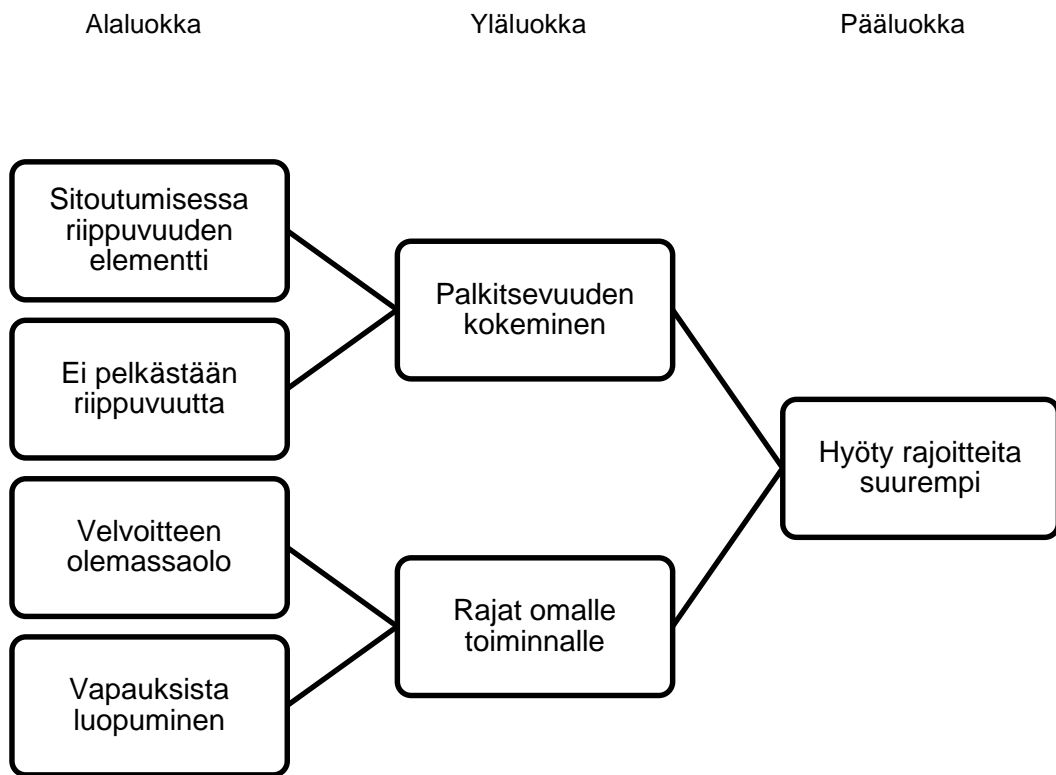
Kuvio 8. Yhteinen hyvä anonyymeissä verkko yhteisöissä.

Viesteihin saadut vastaukset

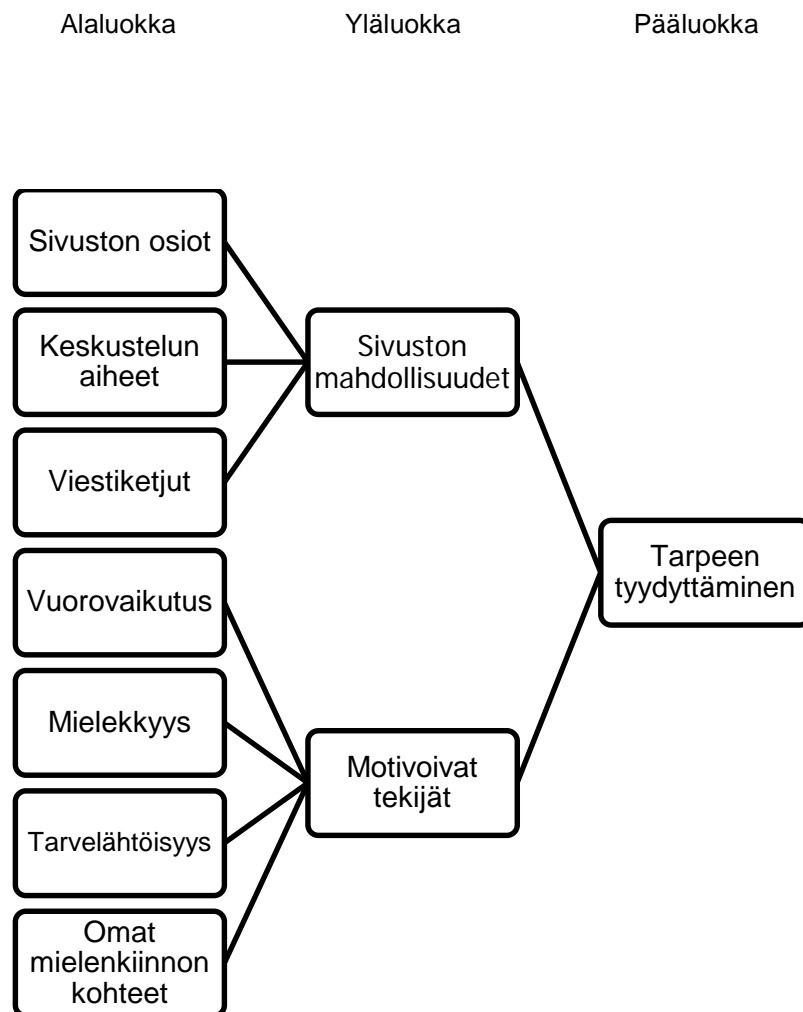
Kuvio 9. Käyttäjien omiin viesteihin saadut vastaukset.

Sitoutuminen verkkoyhteisöön

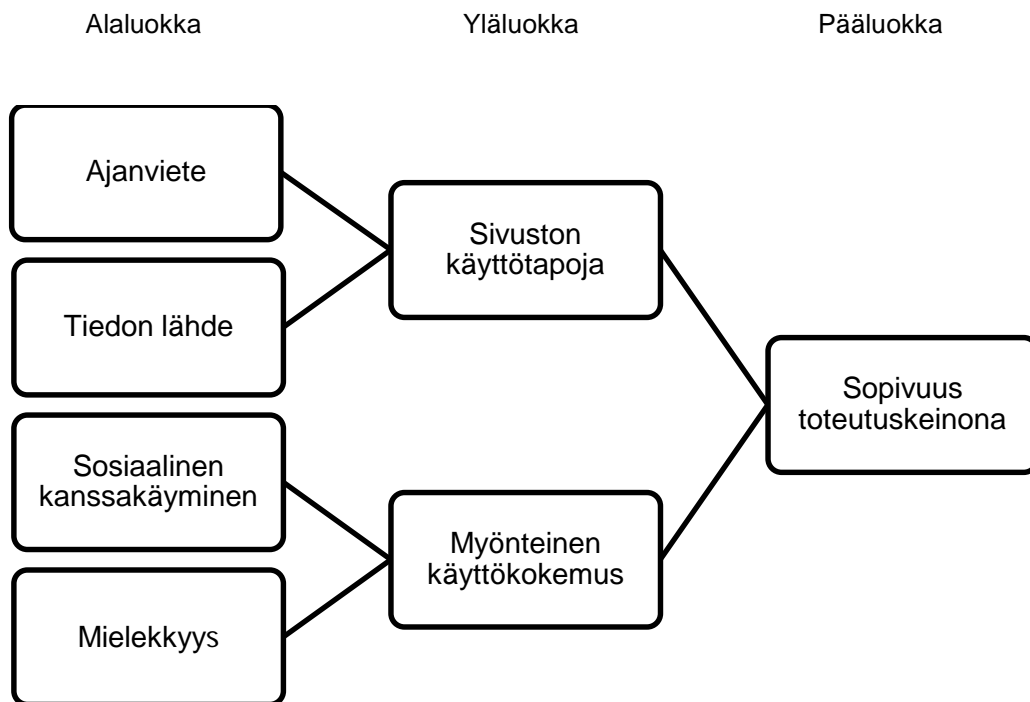
Kuvio 10. Käyttäjien sitoutuminen verkkoyhteisöön.

Syyt palata sivustolle

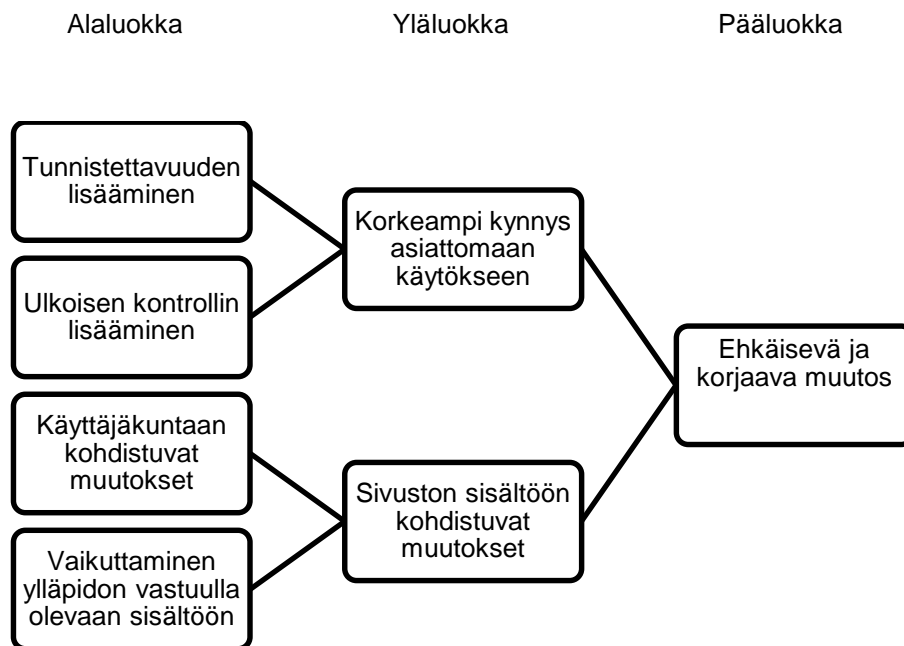

Kuvio 11. Käyttäjien syyt sivustolle palaamiseen.

Sivustolle annetut merkitykset

Kuvio 12. Käyttäjien sivustolle antamat merkitykset.

Verkkoyhteisöä koskevat muutosehdotukset

Kuvio 13. Käyttäjien esittämät verkkoyhteisöä koskevat muutosehdotukset.

